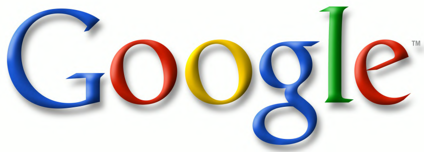

FJÆLD-SANGE OG ÆVENTYR.

FJÆLD-SANGE OG ÆVENTYR.

FJÆLD-SANGE

OG

ÆVENTYR

AF

HOLGER DRACHMANN.

KJØBENHAVN.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN).

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & Co.

1885

INDHOLD.

Til Jens.

(Paa hans fireaarige Fødselsdag, 1. Juni 1884, Tarvis i Kärntneralperne.)

Og skulde jeg i denne Stund
bekende her med Haand og Mund,
hvad der paa hele Jordens Rund
mig ligger mest paa Hjærte,
da blev det Dig, min egen Dreng,
der, lys og fin som Blomst i Eng,
slog Øjet op i Moders Seng,
hvor Du blev født med Smærte.

Fra samme Stund hver Dag, der gaar,
Du som en Gaade for mig staar
med denne Glans om Kind og Haar
og Øjets Smil, det stille:
mon ej der er Smaaalfer til,
som griber ind i Livets Spil,
fra hvem man ej, om og man vil,
sin Banes Løb kan skille?

Jeg véd, hvad man i Reglen véd
om slige Sandsagns Trolighed;
Du kan ej give mig Besked,
men det er og det samme!

hvad jeg vil tro, det tror jeg her:
at der fra Dig udgaar et Skær,
hvori jeg færdes fjærn og nær
som i en mystisk Flamme.

Knap var Du født, før paa en Studs
jeg grant fornam, mit lille Puds,
at saadan *sanctus spiritus*
omkring mit Hjærte spøged;
en indre Magt betog min Sjæl
og gjænned bort saa mangen fæl
forvorpen Orm, som om min Hæl
i ringet Kreds sig krøged.

Og saared Ormens Brodd min Fod,
da fik ved Dig jeg Magt og Mod
til — først at gøre bitter Bod
og saa mit Saar at rense:
Du hopped selv med glade Spring
frit som et lidet Føl omkring,
jeg gav min Ganger Bidslets Ring,
min Lidenskab sin Trense.

Vidunderbarn — det er Du ej;
en Markblomst er Du ved en Vej,
hvor Tidens Dampvogn med Staahej
forbi som Lynet farer;

om Du skal spares eller ej,
det véd ej Du, saa lidt som jeg,
men o min Blomst, jeg elsker Dig
saa længe Blomster varer!

Og har jeg ej dit lyse Smil,
fordi vor Tid med rastløs Il
og altfor negativ hvert Hvil
fra sine Sønner jager:
jeg vidner dog med Kindens Blus,
at Hjærtedybets stille Plus
fra Dig, min *sanctus spiritus*,
min Søn, i Arv jeg tager!

Alene!

Dumpt lyder Braget gennem Skovens Hvælv —
hvad er det? styrter Bjærget sammen!
O Herre, messed Du for Altret selv
og sang en Menighed Dig Amen!
en Menighed af Al-Naturens Andagtsstemmer?
En Isnen risler over mine Lemmer,
mit Hjærte bøjer sig, mit Knæ mod Jorden
slaar —
Ve mig! en Storm igennem Skoven gaar,
den største Gran med sammenslagne Grene
brudt som et Straa langs Jorden ligger;
nys var jeg Skovens Drot, nu er jeg Tigger,
et kølsprængt Vrag ved Flodens vilde Bred:
o rædselsfulde, skønne Ensomhed —
Alene!

Jeg er kommen fra et Underland.

Jeg er kommen fra et Underland —
ak, med Savn jeg ser mig alt tilbage
dér, hvor Bjærgets Top i stille Brand
gløder op mod lutter Solskinsdage;
Solen sank og Bjærgets Glød blev slukt
men den store, klare Maane sejled
ud paa Himmelhavets aabne Bugt
og i Dybet sin Lanterne spejled.

Og i Dybet dér gik Flodens Brus
Nat og Dag med samme fjærne Stemmer,
ret som naar i Fyrreskoves Sus
kendte Melodier vi fornemmer.
Floden, Fyrren, Jorden, Luften sang,
og jeg lytted, til min Sjæl blev øde
paa hvert andet Indtryk — og da klang
Livets store Salme mig i Møde!

Kan jeg raade Flodens Mesterstykke?
nej umuligt! men om stykkevis
jeg blot gribe kan den Vellyds Lykke:
da, o Livets Herre, Lov og Pris!
Haardt mit Knæ mod Klippens Sten har slaaet,
ydmyg har jeg bøjet mig og kendt,
at den Røst, som Sanger-Ret har faaet,
tidt har falske Guders Kultus tjent.

Vejvild har i Verden om jeg stormet
med min hede Trang til Kærlighed,
paa min Tunge tidt jeg Guder formed
ud af Øjeblikkets Herlighed;
træt blev Gangerpilten af at vandre,
Lokken graaned, Værget blev ham svært:
han har glemt, hvad han har lært af andre,
glem, I andre, hvad han Jer har lært!

Intet véd jeg nu — og hvad jeg tror,
det kan daarligt skrives, siges, synges;
paa en indre Glød dets Værd beror,
paa en Ilddaab, hvori Alt forynges;
slaar da Flammer ud af denne Sang:
det er ikke Vredens eller Hadets —
jeg har dykket mig i Flodens Klang,
Stemmens Renhed, ja den skyldes Badets!

Jeg er kommen fra et Underland —
Hvilket? nævn det geografisk nøje!
Derfra, hvor i sælsom, indre Brand
Gletschertoppe gløder mod det Høje,
hvor et Blik, da Bjærgets Glød blev slukt,
traf mig fra en stor og kærlig Fader,
der ej blot vil Skyldner-Bod og Tugt,
men som naadigt Skyldneren forlader.

Ud over Fjældsøen.

Elskede, saa dybt er ej dit Øje,
intet Blik saa dragende jeg véd,
som den Fjældsø, hvori fra de høje
Brinker vi har stirret sammen ned:
Himlens lyse Sky gled tyst derover,
tyst et Vindpust krused Fladens Vover,
henad Strømmen Baaden sagte gled;
lodret Granens Mast fra Klippeøen,
lodret Kirkens Spir stak nèd i Søen,
lodret Solens Straaler faldt derned —
men om de fandt Bund jeg ikke véd.

Vi To sad ved Fjældets Brink og saa',
hvor det Grønne tabtes i det Blaa,
hvor den Sky, som under Himlen sejled,
sine Vingers Glans dernede spejled —
til en blaagrøn Dis for Øjet laa,
til en egen lønlig Magt betog os;
og fra Brinkèn vi tilbage drog os,
og mit Blik ind i dit Øje gled
uden Angest, uden Svimmelhed . . .
Elskede, hvor dybt er dog dit Øje,
og hvor trofast er dit lyse Blik!

Paa Toppen

En Luft saa ren som Bjærgets kyske Sne,
hvor intet Jægerfodspor er at se,
hvor knap en Gemsejomfru satte Mærket;
vi stiger, trækker Vejret, standser, staar —
nej, vi skal meget længer end igaar:
Fat Stok i Haand igen, og Haand paa Værket!

Det knager i hvert dovent Senebaand,
men vi skal blive svaje som en Vaand,
med Viljen smøres skal hvert Knæleds Hængsel;
i Dalen ædes Brød i Ansigts Sved,
men her paa Toppen om din Pande hed
skal Bjærgets Aande slaa med evig Længsel.

Frygt ikke Længslen, Vandrer, naar Du staar
paa Toppen, hvor i Bølger Skyen gaar
om Klippens Kant og Fyrrebullens Rødder:
men tørrer Dalens Sved Du bort af Bryn,
saa se Dig ej for mæt i Dalens Syn —
et Jordens Paradis for dine Fødder!

Morgenhilsen.

Godmorgen! langs ad Bjærgets Sti,
Godmorgen! Du, som gaar forbi;
hver Orm i Hul, hver Fugl saa fri —
imens vi stiger, synger vi:
Vel mødt! i denne Morgen!

Og Fjeren nikker i min Hat;
hvem tror I vel, det Tegn har sat?
Paa Skjellet mellem Dag og Nat,
just dengang Taagen skiltes brat,
min Hjærtenskær mig smykked.

Men hvem er da min Hjærtenskær?
Hun skjuler sig ved Dagens Skær,
men er mig dog bestandig nær
og titter frem bag Klippens Trær
og følger mig paa Vandring.

Mens Dalens Mølle maler Gryn,
højt staar hun dér med Haand for Bryn,
hun jager Svimlen fra mit Syn,
og snubler jeg, hun som et Lyn
i Haanden fast mig tager.

Godmorgen! Du, hvis Længsels Suk
er ren som Blomstens Blad i Dug,
som Gletschersneens fine Fnug;
Vel mødt! min Hjærtenskær saa smuk
som ingen Jordens Kvinde.

Bjærg-Salme.

Og dengang han steg gennem Kløften ned,
da hørte han Børnene støje —
langs Dalen et smilende Solglimt gled
og dugged den Vandringsmands Øje.

Han havde deroppe ved Stjærneskin,
hvor Snetæppet Fodtrinet dæmper,
med aandelig Længsel i Menneskesind
søgt Selskab blandt Alpernes Kæmper.

Han havde ved Morgenens første Gry
følt Verdensskabelsens Øde,
da Bjærggiganten stak frem bag Sky
Zeustrækkene kolde og døde.

Saa var han steget derned i Læ,
hvor Fjældets Dyrkning begynder,
dér hang en Kristus paa Korsets Træ
som en hudflettet, blødende Synder.

Han steg gennem Kløften til Hytterne ned,
da hørte han Børnene støje: —
Morgenens Sol over Dalen gled
med Tindren i Smaafolkets Øje.

Bjærg-Salme.

Javist var det Kristusbilled
baade gammelt og grimt at se,
knap var af Træsniderkunsten
et tarveligt Glimt at se,
men barnlige Hænder i Gave
havde, med rørende Sans
for Smaablomsters fineste Farver,
om Sømnaglen vundet en Krans.

Der sukked de hvide Bellis
ved Guld-Akelejernes Bryst,
og Gøgeurternes Læber
rødmed med hviskende Røst,
Forglemmigejernes Øjne,
dugget af Perler smaa,
bedende op mod det stakkels
Træsniderkunstværk saa'.

Javist er vort Gudebilled
til Tider et tarveligt nok,
men Noget rører sig hos os —
det Noget er »arveligt« nok:
med Øje for Blomsternes Farver
og Øre for Blomsternes Sprog
vi hænger vor Bøn i Gave
paa en rusten Sømnagles Krog.

To ærlige Mænd.

— Heegaard, Schiødte —

Først sent jeg lægger Krans paa Jeres Baare,
men rastløs har jeg flakket viden om,
indtil en Aften, i det gamle Rom,
det samme Bud forkyndte begges Død —
og tavs jeg vied Dødens Bud en Taare.
Nu landed her min Ark i Tarvis' Skød,
hvor Alpers Ararat mod Skyen rager,
og frem jeg Rejsens Mindeblade tager;
der er et ubeskrevet Blad endnu,
jeg stirrer paa det; ja det pletted Du,
Dødsbudets Vemod mellem Forums Grave!

Jeg ser, hvor Solen gennem Skyer lave
bag Bjærget sænker træt sit Diadem:
det er, som om det store Livs-Problem,
hvori vi fra den Stund, vi kunde stave,
dybt grublende har Sind og Sansning sænket —
det er, som om Problemets store Gaade
har Solen til den store Faust-Pult lænket,
og som om Solen Skyers Omslag vaade
for Pandens Glød i Nattens Grublen søgte.
Saa synker den. Og Maanens Ny sin Lygte,

sin magiske Lanterne række frem,
den leder mig fra Fjældet til mit Hjem,
hvor Elven bruser dæmpet i det Fjærne,
hvor Aftnen tænder over Sky sin Stjærne.

Dalen i Damp! De høje Toppe glimter
med evigt Sne-Skær gennem Luftens Skygger:
ud over Taagen Tanken Bro sig bygger
ad Bjærget op, hvor Gran ved Gran Du skimter,
som Spir ved Spir langs Mailands Kirketag;
og her, paa Skjellet mellem Nat og Dag,
hvor endnu Landevejens Baand kan øjnes,
hvor, Afsats over Afsats, Fjældet højnes,
som stødte det i Himlen ind sin Pande —
her mødes jeg med Jer, I tabte Venner,
som mødtes Mænd fra fjærne, delte Lande.

Ja, det er Jer! De kendte Træk jeg kender —
To Filosofer af forskellig Tro,
men under begges Bryn en Klarhed brænder,
der vidner om, at Sjælen er i Ro:
for tidligt segnet under Arbejdsaaget,
men adlet i et ærligt Arbejds Kamp,
med Dødens Lysning over Øjelaaget
I kommer mod mig gennem Dalens Damp!

Skal jeg da ræddes, at min Dal I gæster?
skal jeg med Undren spørge hver: hvordan?
den Ene død som Forsknings frie Mand —
Anden stædt til Jord af Kirkens Præster!

Den Ene blev, til Døden Øjet lukked,
trods Smærter »Filosof«, sin Viden tro —
den Anden, under for en Byrde bukket,
slog Fjælen over den afbrudte Bro:
tilsammen Vidner om, at Livet leder
fra fælles Udgang bort mod delte Maal —
tilsammen ærlige Personligheder
og hver for sig gedigent Guld og Staal!

Jeg spørger ej. I kan mig dog ej svare;
se kan I paa mig, men jer Mund er lukt;
selv maa jeg mig de store Spørgsmaal klare,
selv maa jeg med hver Ængstelse faa Bugt:
men at I staar der sammen for mit Syn,
mod Nattens Stund saa rolige, saa milde,
med denne Fredens Klarhed over Bryn —
det leder mig paa Vej mod Svarets Kilde.

Naar Atlasvægten paa vort Bryst nedruller,
naar pludselig en Dag vor matte Haand
ej jage kan en Flue fra vor Skulder,
naar Hjærnen snøres sammen som med Baand —
lad ham da, som har stærke Skuldre, trække
Filosofiens Vogn paa tunge Hjul,
men lad den slagne Mand med Fred sig lægge
i Skyggen ned bag Korsets milde Skjul!

Fred med hans Valg! Men er din Granskning
ærlig,
Du, som har Alt sat ind paa Videns Kort,

som har udhamret Forsknings Malm i særlig
livsgyldig Vægt, og drages Du ej bort
af Slag, af Stød, af Smærter fra din Lære:
da skal Du hædres som en frigjort Aand,
men da vil ogsaa Du den første være,
som rækker Troens Broder Vennehaand!

Og da skal Ingen under Anathemer
udslynge Band ved denne »Tvivlers« Død,
med sine Bidrag til vort Livs Problemer
i Fred han sænkes skal i Jordens Skød:
de mødes begge dog i Sjælens Renhed,
i Sandheds Søgen over Døgnets Kiv,
dér staar de, Haand i Haand, i fælles Enhed,
dér har de fundet hver et evigt Liv. —

Tag her min Krans, I To, hvis Træk nu skjuler
bag Nattens Taage sig og Dalens Damp:
vor Tid, som altfor emsigt Kløften huler,
vil vel betragte Jer som To i Kamp!
Hos mig en Bro for stedse Jer forbinder,
jeg føler begges Sag som Fælles-Sag,
mens her paa Skjellet mellem Nat og Dag,
halvt en Nomade, men ved Arnens Havn,
jeg ser Jer som to dyrebare Minder
om danske Mænd, der øger Danmarks Navn.

Morgen-Taage.

End er det store Forhængs Tæppe nede
— saa er jo Tæppet for vor Fremtid med;
der hænger det med perlesømte Flige,
saa tungt, som trak ej Dampkraft det afsted,
og dog saa let, som om en Barnefinger
ved sin Berøring straks gav Sløret Vinger.

Og se, Naturen vaagner af sin Ro,
mod Tæppet tumler Kæmpers Fod og Skulder,
som havde Maskinisten Morgen-Rus:
da fløjter Vindens første, friske Sus,
og langsomt Forhængstæppets Søm opruller.

Hvad ser Du, Vandrer? Gaar det Dig for smaat?
Dagen er lang, Naturen haster ikke;
først viser den et Landskab, graat i graat,
et a la prima-Studie, vaadt i vaadt —
det er et Udkast kun; Naturen »grunder«.
Saa kommer Mesterhaandens sejge Flid,
giv Tid, giv Tid!
her bruser Vandfald frem, her stiger Skrænten,
Trætop ved Trætop, Fyr og Gran og Lærk,
og øverst Bjærgets Jomfru kysk som stærk,
smækker og slank, i snehvid Søndagssærk —
lys straaler Toppen som et dejligt Under!

Hoch-Osterwitz!

Jeg ser en Borg paa Klippens Top,
en Borgruin, Hoch-Osterwitz;
fra Taarn til Taarn det gaar derop —
et Æventyr: Hoch-Osterwitz!

De gamle Tider maner mig
om Ridder-Ret og Ridder-Pligt;
fra Taarn til Taarn jeg baner mig
en Vej igennem Sagnets Digt.

En Borg — ej noget Fe-Palads:
Du sover ej i Dyner ind,
Du ligger paa en haard Madras
med Arm som Pude for din Kind.

Du staar beredt paa første Bud,
naar Kuren støder i sin Lur,
at gaa for Vindebroen ud
og møde Fjenden paa din Mur.

At dække med dit Panser-Bryst
dit eget og din Skares Liv,
at vove, forrest, Mande-Dyst
for Børneflok og Ægteviv.

Du staar beredt paa Konge-Bud
— som Lensmand har Du Slot og Bo —
i Tyrkekrig at drage ud
for Landets og din egen Tro.

Ej Søndags-Kristendom er nok,
men heller ej »Filosofi«;
højt truer dér paa Klippens Blok
Kapellet med Guds Moder i.

Guds Moder, myndig, klædt i Sorg,
der fordrer for sin dræbte Søn
— i Kongeslot og Greveborg —
først Mande-Bod og derpaa Bøn!

Thi Fæstnings-Liv er Borgens Liv,
et Ørne-Bo det Grèveslot,
hvor ingen kælen Ægteviv
i Giftermaal vil »ha' det godt«.

Ej Fruen gaar roman-forlæst
i Stuen om med Øje-Glar —
knap er til Strid i Luren blæst,
før Øjet lyner med sit Svar.

Undfanget sundt i Elskovs Lyst
et Ørnekuld paa Bjærget højt
faar Modermælk af hvælvet Bryst —
ej Patteflaskens lunkne Pøjt.

Ak, hvor den Saga maner mig
om svundne Tiders Ret og Pligt,
imens min Vej jeg baner mig
fra Taarn til Taarn mod Toppens Digt.

Der stirrer fra den sprængte Port,
som gjorde Fjenden Vejen trang,
fra Kurens tomme Glug et stort
mistænksomt Øje paa min Gang.

Og mens fra møre Skydeskaar
der drysser Kalk ned paa min Vej,
det er, som jeg et Spørgsmaal faar —
men den, som spørger, ser jeg ej:

Om jeg er den, hvad eller den
af Slægtens Blod, en Adelsmand,
der nu som »Ahne« gaar igen
med Lejdebrev fra Dødens Land? —

Jeg ser mod Kurens tomme Glug,
som ind i Kæmpetidens Nat,
og svarer med et stille Suk
idet mit Skridt jeg standser brat:

Jeg er ej Schenck v. Osterwitz,
der maalte henved otte Fod,
hin vældige Schenck Osterwitz,
der e n e Mand mod femten stod.

Jeg passer i hans Rustning ej,
saa lidt som i de Tider ind —
og dog jeg baner mig min Vej
derop mod Ørne-Klippens Tind.

Jeg er en fremmed Sanger kun,
der søger ind bag Murens Værn,
der flygter, for en stakket Stund,
fra Tidens Damp- og Møllekværn.

Jeg fører med mig Lejdebrev —
mit Rejse-Pas jeg vise kan:
det var min Længsel, som det skrev,
min Længsel efter Sagnets Land.

Fra Kævl og Tvivl og Haan og Grin
mod svunden Tid og svunden Skik
jeg drages af hin Borgruin —
skjønt længst det Maal af Mode gik!

Jeg ser en Borg paa Klippens Top
— et Æventyr, Hoch-Osterwitz —
fra Taarn til Taarn det gaar derop:
et Riddersagn, Hoch-Osterwitz!

Nu slaar Ørnen med Vinge.

Nu slaar Ørnen med Vinge,
stigende fylder den Lungen med Luft,
mættet af Engenes krydrede Duft
lader den Hærskriget klinge —
nu slaar Ørnen med Vinge.

Skyerne kløves af Brystet,
Toppen med spaltede Tinder er naaet;
dér hvor den springende Stenbuk blev flaaet,
Luften af Skriget blir rystet —
Skyerne kløves af Brystet.

Højere stiger den Stolte,
Gletscherne synes kun Lærred paa Eng,
Bjærgkæmpen bliver en maabende Dreng,
Fjældskredet hoppende Boldte —
højere stiger den Stolte.

Aa, hvor dog Jorden er lille!
Menneskemyren har knebent om Plads;
hvad er nu Hytte? og hvad er Palads?
Svaret det klinger helt ilde —
Gud, hvor dog Jorden er lille!

Nu slaar Ørnen med Vinge;
Staal er i Fjedrenes spændende Fang,
vidt gennem Rummet i brændende Trang,
som skulde Lungerne springe,
lader den Hærskriget klinge . . .

nu slaar Ørnen med Vinge!

Idyl og Æventyr.

Sagn-Rune.

Det nærmer sig mod Banens Maal vort store,
vort overkultiverte Seculum;
man har ej Tid, ej Lyst til sig at more,
hver fordums Spøgefugl er blevet stum;
alligevel man styrter sig i Nyden,
bedøver sig i Hvirvelstrømmens Syden,
beler, begaber og begramser Alt —
og, hvis til Slut vort Sekel sammen faldt,
hvad fandt man da blandt sværtede Ruiner? —
et Aftryk af et stramt Fysiognomi
med dødeligt fortrukne Latterminer,
en Lystighed, som var — Epilepsi!

Det gik just saa mod Enden af det sidste,
det overkultiverte Seculum:
da var der Folk, som ogsaa saa' det briste,
ja, som hjalp til at give Stødet Rum —
men naar de træt af Skældsord og af Taler,
af Skriven imod Dit og imod Dat,
af Læsen bagvendt Slægternes Annaler,
befandt sig vaagen i en Sommernat,

da kunde det for deres Øjne flimre
med noget af en sælsom Barne-Glans,
de saa' en Skat for deres Blikke glimre,
de greb, iblinde halvt, imod en Krans —
sødt dufted den og vakte blide Minder,
og Rødme farved deres blege Kinder.

Idyllen, Æventyret, det Naive:
hvordan man nævner nu hin Folkets Skat,
der kaldes »død« og er dog helt ilive —
det saa' de for sig, slig en Sommernat;
de tænkte sig i hine fjærne Tider
tilbage, hvori Barnets Liv flød hen,
og Tanken skrev de ned paa hvide Sider,
mens Fantasien førte deres Pen.

Er denne Tanke-Leg nu at foragte?
— vi har dog Mesterskab just i den Leg —;
bør ej Poeten heller eftertragte
at lægge Godtfolks Vask i Sol til Bleg?
Ja kanske, førend Sol faar Tid at hvidne
de slemme Pletter, burde han med Flid
først vise Godtfolk Godtfolks Tøj det skidne —
hvorfor skal just Kuløren være hvid?

»Bekend Kulør!« saa lyder Tidens Løsen.
»Sig Sandhed! Trepanér! Skær op! Søg ud!
Bryd frem i Dagen — bort fra Drømme-Døsen —
Erkendelsen er Poesiens Brud!«

Javist; jeg véd det: nuomstunder tæller
jert Forsker-Kor et daglig øget Tal —
kan hændes for Poeten dog det gælder
at staa imod, hvor Tiden gaar mod Fald!

Anatomér saa meget, som I lyster —
den Kunst kan læres, om den end er svær!
End dier Poesien Ammesbryster
saa hvide som de høje Alpers Bræer;
end strømmer Guddomsblod i Digtets Aarer,
hvis Stof ved Mikroskop ej regnes ud: —
tilbed Naturen, under Smil som Taarer,
og den blir Digter-Længslens store Brud.

Ej den »Natur«, som i de kvalme Byer
pestsmittet stønner for en Forskers Kniv —
nej den Natur, som deres Hænder flyer,
der voldelig vil skænke Digtet Liv.
Enhver Mand sit! Lad Lægen Kunsten drive
til Slægtens Gavn — det er hans Ret, hans Lov,
men for de Sunde skal Poeten skrive:
de Karske har hans Lægedom behov!

Thi det er Sagen: medens Slægten stønner
af Had i den saakaldte »Sandheds« Favn,
saa hører dog Naturen kun de Bønner,
der vies den i Kærlighedens Navn;
den kaared Digteren, fra gamle Dage,
til Tempeltjener i sit rene Hjem —
bestandig drager ham hans Kald tilbage
dér hvor I raaber blindt og emsigt: frem!

Han kan og vil ej se den hele Klode
som en Bakterie-Verden, som et Rum,
hvor Døden synes fast det ene Gode,
hvor Livs-Fortrøstningen staar isnet, stum;
der er en Bom for Digterhorisonten,
dér bør han række Viden Afskedshaand
og bære saa sit Barn til Døbefonten,
sit Digt — og give Barnet Navnet »Aand«.

I ler! Det Navn er længst af Listen strøget
i Jeres Fadder-Bog — nuvel, saa le!
I Lyset er snart hundred Navne røget,
der dannes af jer Dogme-ABC.
Find op en Slump endda — læg frem Citater,
bevis, at »Aand« er noget luftigt Vaas:
Jeg sidder her, »oplyste« Kammerater,
og fryder mig ved Sagnets liden Praas.

Jeg sidder her og ridser denne Rune
halvtsmilende for mig i Luften hen,
mens Æventyrets Alf, med Kinder brune,
Kuldbøtter slaar langs Skaftet paa min Pen;
en Frilufts-Alf, et kækt og sorgløst Væsen,
der nylig gav en Bladlus sin Bekomst,
og holder med et: »Lugt!« mig under Næsen
en dejlig duftende Vidunderblomst.

I Schlitza-Kløften.

Der var en Plet, saa fredelig, saa hyggelig, saa
stille,
som om just dér sin Middagslur Naturen tage
vilde;
ej Folk der var, ej Fæ, som mægted Søvnen at
forstyrre:
dér laa jeg i Naturens Skød, strakt under Sko-
vens Fyrre.

Dybt under mig — hvor dybt i Fod jeg ej an-
give vover —
ret som en nordisk Huldres Sang lød Schlitza-
Flodens Vover;
jeg véd jo nok, paa sligt maa Folk ej nuomstun-
der ænse:
og dog, det var en »Huldre-Sang« — saa nær
Italiens Grænse!

Højt over mig — hvor højt i Fod jeg heller ej
tør sætte —
om Manhart-Alpens Klippetaarn trak Silkeskyer
lette;
der skued Taarnet frit og vidt mod det Uendelige:
en Æventyrets Kongeborg — skøndt sligt man
ej tør sige.

For Pokker! bort med »tør« og »maa« . . . Det var, som her jeg siger:
bjærgtagen følte sig min Sjæl i Æventyrets Riger;
der dufted Urter rundt om Mossets bløde Fløjelspuder,
hvor Fyrren hundredaarig over Flodens Afgrund luder.

I denne Duft saa kryddersød, saa fuld af Hjemmets Minder,
jeg gled og sank og svæved atter højt mod Bjærgets Tinder;
paa Sommerskyer fo'r jeg hjem, de lange, lange Veje:
dér greb i Flugten jeg en Skat blandt Folkets bedste Eje.

Det var et Sagn, et Æventyr, et af de gode, gamle,
som endnu højt mod Nord de lader sig blandt Folket samle;
det tog jeg med, det gransked jeg, mens atter ført af Blæsten
jeg strøg herhid, saa let som red jeg selve Vingehesten.

Og undervejs, mens mangt et Syn stod for mit indre Øje,
det fine Blads Guldslagerhud jeg prøved selv at bøje;

jeg dybed ud Konturers Løb og Flader til jeg
føjed —
men da jeg ret betragted det, jeg var ej ret for-
nøjet.

Det var, som fra mit eget Sind, af mangen
Stormflod hærget
— endda jeg havde Livet og min Tro paa
Livet bjærget —
en Tvivlens Uro gennem Linjens sarte Løb blev
skimtet,
som under Æventyrets Guld en Kiselflade glimted!

Saa faldt der Tomhed paa min Sjæl, og Øjets
Laag sig lukked,
og over mig og rundt omkring det var som
Skoven sukked;
og Schlitza-Flodens Sang i Søvn for Alvor ind
mig vugged,
som havde jeg af Huldrens Skaal en Dvaledrik
mig drukket.

Op sprang da Klippens lyse Væg, just dér, hvor
Mosset tegner
en Stribe, som er halvvejs skjult af Venushaar
og Bregner;
paa nøgen Fod, en Fod saa spæd, mod Skovens
Dyb fremtryllet
en underdejlig Kvinde stod i Vandfalds Flor
indhyllet.

Hun smiled — som et Barn, der ej til bitre
Sorgen kender,
som Kvinden, der har toet sin Sjæl ren som de
hvide Hænder,
der, sansesund og legemskøn, et aabent Blik ud-
sender
fra Øjet, i hvis varme Sprog ej Slangens Spørgs-
maal brænder.

Hun rakte mig sin ene Haand, hun rakte mig
dem begge;
ved hendes Side sad jeg under Bregnetagets
Dække,
og Humlebier surred som i Rus om Granens
Rødder,
mens Kronens fine Naale dryssed ned for vore
Fødder.

Mit Æventyr fortalte jeg. Paa Hovedet hun rysted,
og tog min Haand og holdt den trykket op til
sig mod Brystet,
og sagde: »Det var meget kønt; men efter mine
Tanker,
der mangler noget af den Slags, som — føl! —
herinde banker!«

Jeg bøjed mig, jeg sitred let, jeg følte mig be-
skæmmet:
hvad selv jeg havde tænkt saa varmt, det var
saa koldt, saa fremmed.

hun bøjed sig, hun sitred let, hun kyssed mig
paa Munden:
det bølged taaget for mit Blik — og saa var
hun forsvunden.

Jeg vaagned. Paa min Læbe laa, som Dug paa
Blomsterbæger,
den Sødme, som et oprørt Sind med Fred og
Mildhed kvæger;
og Schlitza-Floden sang og klang didop fra
Klippelejet,
og højt fra Bjærgets Alpeborg et Silkebanner
vajed.

Og jeg sprang op og jeg gik hjem; jeg sad paa
Natten silde:
frem strømmed Æventyret som en munter Sko-
vens Kilde;
det Præg af Enfold, hvormed os Naturens Ro
forlener,
det, syntes mig, gled med hint Kys henover
disse Scener.

DER VAR ENGANG—.

ÆVENTYR-KOMEDIE

I SYV BILLEDER

PERSONERNE.

Kongen af Illyrien
Prinsessen, hans Datter.
Første Frier.
Anden Frier.
Første, Anden, Tredje, Fjerde Hofdame.
Første Hofkavaler.
Anden Hofkavaler.
En Schweizer.
En Karl.
En Pige.
Hoffolk, Damer, Tjenere, Landboere, Musikanter Vagt.

Prinsen af Danmark.
Kasper Røghat.
Første Kulsvier.
Anden Kulsvier.
Første Jæger.
Anden Jæger.
Folkesangeren.

Første Borger.
Anden Borger.
Tredje Borger.
Køgemesterinden.
Fadebursternen.
Kokkepigen.

Hoffolk. Tjenere. Jægere. Borgere. Piger. Soldater.
Musikanter.

Stykkets Handling foregaar dels i Kongeriget Illyrien, dels i Danmark.

———

FØRSTE BILLED.

Sal i et Rokokopalads. Gennem en Portal i Baggrunden ses Vandet med Bygninger, Skibe og Baade. Paa hver Side af Portalen er opstillet Vagt, Hofbetjente og Musikanter. I Forgrunden (tilvenstre for Tilskuerne) en Forhøjning med Baldakin og to Tronstole. Her sidder Kongen og Prinsessen. Mellem Forhøjningen og Baggrunden Hoffets Kavalerer og Damer. En høj Schweizer med Stav, fulgt af to brogetklædte Morer, fungerer som Ordensmarschal.

En Frier staar med Haanden paa Brystet, bukkende foran Forhøjningen. Han har lige endt sin Tale. Nogle af Kavalererne bøjer sig frem og betragter ham.

Prinsessen

(i rig Dragt fra Begyndelsen af det attende Aarhundred; gaber, holder sig for Munden).

Det keder mig! —

Kongen

(farer op af et lille Blund).

Ah! —

Første Kavaler.

Det keder Prinsessen!

Anden Kavaler
(gør et Tegn til Schweizeren).
Det keder Prinsessen —

Schweizeren
(frem, lægger Haanden paa Frierens Skulder).
De keder Prinsessen, Deres Velbaarenhed!
(fører ham med sig tilbage mod Baggrunden. Hoffet stimler sammen.)

Frieren
(river sig løs og tilraaber Prinsessen:)
Fordømt, at jeg kom her! Fordømt, at Din Skønhed lokkede mig! Men den vil bringe Dig selv Fortrydelse, som den har bragt mig i Ulykke!
(Schweizeren og Morerne kaster sig over ham.)

Kongen.
Aa! han er uartig....

Prinsessen
(ler).
Han dutter mig ligefrem!

Første Kavaler
(til Kongen).
Hvilken Straf befaler Deres Majestæt...?

Anden Kavaler
(til Prinsessen).
Skal han hænges, druknes eller parteres...?

Prinsessen.
Jeg er naadig idag. Han kan gaa som den Nar, han er kommen.

Kongen.

Det er godt sluppet!

Prinsessen.

Rag hans Overskæg af! — det vil være ham det værste Stød.

(Frieren føres ud tilhøjre.)

Kongen

(strækker sig).

Skulde man ikke kunne faa en lille Forfriskning nu? (tager Uhret op af Lommen paa sin langskødede Vest). Det er Frokosttid . . . . ! (Fanfare fra Portalen.) Saa! der kommer en ny —

Prinsessen

(sætter sig til Rette i Stolen).

Min Vilje maa jeg ha'! Du skal se, lille Papa, jeg slaar nok en Gang til og tager mig en Mand: men det er en saa vigtig Sag — for det første for mig selv, og saa for Land og Rige — at jeg netop faar den rigtige. (klapper ham paa Kinden.) Ikke sandt, Du rare, gode Papa? —

Kongen

(tager Snusdaasen op).

Du snakker! (snuser) Ak ja! (Frieren føres ind af Schweizeren.) Naa; han ser drabelig ud . . . . Paa Kroppen er intet at klage . . . . (bedende) Tag ham, Barn!

Prinsessen.

Duftede den forrige af Pomade, saa stinker han dér af Selvros. Praleriet staar ud af hans

Mund, ligesom Dampen af en Ovnsprække. Aa, jeg faar ganske ondt.

Kongen
(trækker paa Skuldrene, snuser).

Nu gaar det løs igen med Skarpt . . .

Prinsessen.

Ligner han ikke en Tyr, som vil til at stange?

Kongen.

Kan Du se Hornene! — jeg ikke!

Prinsessen.

Han er sandsynligvis Enkemand og bærer Flor over dem.

Kongen.

Stille!

Schweizeren
(fører Frieren frem foran Forhøjningen).

Hans Durchlauchtighed Kurfyrsten af Podolien, Markgreve af Volhynien, Søn af den regerende Fyrste af Siebenbürgen, Sønnesøns Søn af den store...

Prinsessen.

Mér end nok! — Lad ham svare for sig selv.

Schweizeren.

Tal, Deres Durchlauchtighed!

Frieren
(bukker stolt-forlegen, snor sin Knebelsbart, lægger Haanden paa Kaardehæftet).

Prinsessen.

Man skulde tro, han vilde have os ud for Fuglestangen!

Kongen.

Han mærker, at Du vil lade ham løbe med Limstangen, skal jeg sige Dig! (afsides) Det gør mig ondt for Fyren! (byder Frieren sin Daase) En lille Pris . . . ?

Frieren

(ryster paa Hovedet).

Prinsessen.

Det skal hjælpe paa Hukommelsen! siger man. De har maaske tabt Maal og Mæle over vor Skønhed? —

Frieren

(med et gennemborende Øjekast).

Jeg er Soldat, Prinsesse, — og vant til at lade denne (slaar paa Kaarden) svare for mig.

Prinsessen.

Ih min Gud, hvorfor sendte De da ikke Sablen herhen og blev selv hjemme?

(Hoffolkene ler.)

Frieren

(ser sig om).

Det er nemt at være lystige herinde, mine Herrer. Men udenfor . . .

Prinsessen.

Deres Durchlauchtighed er ret underholdende — uansét at vi ikke nyder megen Glæde af Deres Tiltale.

Frieren.

Prinsesse! Deres ualmindelige Skønhed, som jeg kender af et Contrafey, har lokket mig hid. Man havde forberedt mig paa, at De ejede en hvas Tunge, men man havde ikke sagt, at i det skønne Øje stod Kulde og Spot. En Tunge kan tæmmes, men Kulde og Spot kender jeg ingen Midler imod. Jeg trækker mig tilbage uden at bejle; — jeg ser, at det vilde være forgæves.

Prinsessen
(til Frieren med et overlegent Smil).

De synes at være langt forsigtigere selv, end Deres Sabel kanske vilde have været i Deres Sted. De har Deres Frihed. Vær glad over den! og (med hævet Stemme) gem Deres moralske Udgydelser, indtil De finder det Jomfrulam, der kan blive et underdanigt Object for Deres Tilbøjeligheder — saadan som Størsteparten af Mandfolkene ønsker sig det. (giver Schweizeren et Vink.)

Schweizeren
(bukker for Frieren).

Deres Durchlauchtighed!

(Frieren bliver gelejdet ud, men standser udfordrende overfor en af Kavalererne, der ler ad ham.)

Prinsessen
(rejser sig, bydende).

Et Ord, Fremmede! Ægg os ikke til Vrede! Om det saa er Prinser af Blodet, saa gør vi kort Proces med dem her!

Kongen
(rejser sig).

Herauss! Allez! . . .

(Frieren ud.)

Prinsessen
(klapper i Hænderne).

Frokost!

Kongen.

Det var et fortræffeligt Ord, min Datter!
(tager Kronen under Armen og stikker Sceptret i Lommen paa sin røde Kaabe.)

(Musik. Et dækket Bord rulles ind i Mellemgrunden tilvenstre. Kongen og Prinsessen begiver sig derhen. Hoffolkene og Betjentene serverer for dem. — Fanfare fra Portalen i Baggrunden. Musiken holder inde.)

Kongen.

Man har da heller ingen Madro!

Prinsessen
(til Schweizeren).

Før Vedkommende ind og lad ham vente, til vi har spist!

(Musik. Schweizeren kommer med Prinsen og Kasper Røghat; begge i Kapper og med spidspullede, bredskyggede Filthatte paa Hovedet. De føres hen i Forgrunden tilhøjre ligeoverfor Tronstolene. Musiken dæmpes.)

Prinsen
(flyr Schweizeren nogle Pengestykker).

Mæld mig saa!

Schweizeren.

Hvem maa jeg mælde, Deres Durchlauchtighed?

Prinsen
(betænker sig et Øjeblik).

Kasper Røghat..

Schweizeren
(spørgende).

Hvem —?

Prinsen.

Kasper Røghat — Junker til Skive, Nibe og Løgstør.

Schweizeren
(bukker).

Det er et meget svært Navn. (gaar mumlende.)

Kasper.

Men, Herre ... mit ærlige Navn? —

Prinsen
(ler).

Som nu skal staa sin Prøve!

Kasper.

Jamen ...?

Prinsen.

Man skal altid laane det bedste ud, man har! — Hvad synes Dig om Slottet?

Kasper
(ser sig omkring).

Naar jeg faar rigtig Rede paa det, saa skal jeg sige Jer det.

Prinsen.

Her er mere Krimskrams end derhjemme?

Kasper.

Folk her maa have bedre Raad end hos os. — For Masse Haar de har paa Hovedet...! (antyder en Allongeparyk.) Og saa Fruentimmerne...! (viser Breden over Hofterne af Pocher og Falblader.)

Prinsen
(ler).

Der kan ligge meget skjult under alle de Skørter —!

Kasper.

En Jomfru kunde her gøre Barsel uden at nogen Mo'rs Sjæl havde haft Anelse derom.

Prinsen
(tager et lille Portræt frem, som han bærer i et Baand om Halsen).

Nu skal vi se, om Skilderiet ligner Naturen —

Kasper.

Eller Naturen Skilderiet!

Prinsen.

Dumrian! Gaa tilside.

Kasper.

Sig det til de Dumrianer derhenne! (peger mod Hoffet, der omringer Bordet.)

Prinsen
(gemmer Billedet).

Nej, det er ikke muligt at faa noget at se.

Kasper.

Oprigtig talt: Gid vi var vel herfra, medens vi endnu kan høre og se!

Prinsen

(ler).

Det er Dig, det gaar ud over, Kasper!

Kasper

(bukker).

Deres prinselige Højhed; det er kun mit ærlige Navn. Slid paa det saa meget De vil, — men hold Personen udenfor.

Kongen

(kommer hen til dem; han har Servietten om Halsen endnu og spiser paa et Stykke Kage).

Bon jour, Messieurs ...

Prinsen.

Eders Majestæt! (bukker; Kasper ligeledes.)

Kongen

(nikker til Prinsen, afsides):

Der sidder et rart Ansigt paa den Fyr! (højt) Naa, mine Venner — I er altsaa ikke forknytte?

Kasper..

Aldrig forknyt, Deres Majestæt!

Kongen

(til Prinsen).

I har vel ikke begge to samme Ærind —?

Prinsen

(præsenterer Kasper).

Min Ven og Fortrolige! — Vi er saa godt som uadskillelige.

Kongen
(ryster paa Hovedet).

Det strider rigtignok mod Reglementet — men naar I alligevel vil hænges, saa kan I jo blive hængt i Selskab!

Kasper.

Om Forladelse, Herre Konge; dér lod De et stygt Ord falde —

Prinsen
(ler).

Det gaar vel ikke saa galt.

Kongen
(ser velvillig paa ham).

Ja ja. Courage! — Er Du kommen langvejs fra, min Søn? (bryder af Kagen og byder ham.)

Prinsen.

Tak! — Jo vi er ellers lidt langvejs fra!

Kongen.

Jeg kan se det. Saadanne Hatte og Kapper er ude af Mode her — ja for flere Menneskealdre siden.

Prinsen
(ler).

Ih nej vel?

Kasper.

Man skal ikke skue Hunden paa Haarene, Deres Majestæt! (vil aabne sin Kappe, Prinsen forhindrer ham deri.)

Kongen
(nikker).

Ja ja, Børn. Det er ikke for Skrædderens Skyld, at I bliver hængt. (gaar tilbage og byder Haanden til Prinsessen, der nu rejser sig.)

Kasper.

En gemytlig gammel Herre! — Han skulde bare have budt mig noget med ....

Prinsen
(rækker ham Kagen).

Dér! Jeg kan dog ikke tale med Mad i Munden! ... (griber Kasper om Armen, peger i dyb Beundring paa Prinsessen, der af Kongen føres op paa Forhøjningen.)
Gudsdød, Kasper — hvad siger Du?

Kasper.

Jeg siger: — En Porcellænsdukke!

Prinsen
(ser ufravendt, helt drømmende paa hende).

Hun er vidunderlig dejlig!

Prinsessen.

Naa, Hr. Junker med de mærkelige Navne — I falder rent i Staver.

Kongen.

Pst! pst! (vinker til ham.)

Prinsen
(bøjer sig langsomt og dybt).

Prinsesse! ..... (ser atter paa hende, bliver derpaa Herre over sig selv ved en kraftig Bevægelse.)

Prinsessen
(smiler).

Træd nærmere!

Prinsen
(gør et Par Skridt frem, Kasper ligeledes; Hoffet ler; Prinsen vender sig og siger kort til Kasper): Bliv!

Prinsessen.

Én ad Gangen! — Hvem er Frieren?

Prinsen
(bestemt).

Jeg bejler til Prinsessen af Illyrien!

Prinsessen.

Ah! — Og den anden ...?

Prinsen.

En Ven, en trofast Tjener, som mig følger,
og som, ifald jeg sætter Livet til,
hjembringer Budskab over Havets Bølger
for dem, som hist min Død begræde vil.

Prinsessen.

Begyndelsen ret begrædelig — og tilmed paa Vers.

Kongen.

Hvad, paa Vers ...?

Prinsen.

Prinsesse, jeg er fra et Land, hvor Sproget
paa Tungen lægger nemt en Melodi,
saa snart som Øjets Fjerkraft løfter Laaget
i glad Forundring eller slaar det i

med sorgfuld Vemod. Truffet her jeg staar
af Eders Skønhed, og idet mit Øje
berust omkredser dette gyldne Haar,
den røde Mund, der mod sin Vilje spaar
en dristig Bejlers Tørst sin Velkomstdrue,
imens jeg maaler her Ovalens Bue
og disse fine Bryn, der mildt sig bøje —
saa véd jeg ikke selv, hvordan det gaar,
men Sprogets Ord maa til Musik sig føje.

Prinsessen.

En Troubadur! Det er rigtignok lidt antikveret; men lad os høre engang: hvad er det for et mærkeligt Land, der sender mig en saadan Frier paa Halsen?

Kongen
(til Prinsen).

Paa Vers — paa Vers!

Prinsen.

Prinsesse, jeg er fra et Land, som ligger —
jeg véd ej, under hvilken Bredegrad,
men, omend højt mod Nord, det aldrig tigger
af Solen Smil, som den ej give gad;
vor Ret vi kender: Hælvten af vort Aar
i festligt Solskin over lyse Strande! —
i Mørkets Hælvt vi pløjer og vi saa'r
og fletter Saga Mindekrans om Pande.

Den Vinter drysser Rim i Egens Skæg,
da maa vi selv ved Læsning os forynge,

mens Lampen maner Skygger over Væg
og Arnen skjules af en Lytter-Klynge;
den lyse Sommernat med Elskovs Glød
i Flammer maler for os Fremtids Morgen
og kaster Haabets Guldbørs i vort Skød —
fra Bondens Røn og op i Kongeborgen.

Om Vintren Sneen over Marken trækker
sit hvide, silkebløde Soveflor,
om Vaaren Solen gennem Løvets Sprækker
lysvaagen ser en nyskabt, grønklædt Jord;
om Høsten friske Pust fra Havets Vinde
rødmusset farver Knøsens Ferskenkind,
om Somren Duft fra honningsøde Linde
i Drømme vugger Pigehjærtet ind.

En Drøm det er, at færdes i vort Land,
i disse stille, fortidssvangre Skove,
hvor Bøgens Fjerhat fejer Skyens Rand
og spejler Skyggen dybt i Fjordens Vove,
hvor Engen med sit blommede Betræk
er Søsterseng for Elverkongens Møer,
der slumrer nu, men snart om Busk og Hæk
opfører Dansen langs de dunkle Søer.

Der findes ikke Bjærg med stejle Sider,
ej mørke Kløfters gabende Portal:
mod Havet Bækken uden Hvirvler glider,
som stod den stille i den jævne Dal;

ej Hast og Voldsomhed Naturen ejer,
og Slægten, som blev født i dette Land,
blir derfor aldrig grusom i sin Sejer
og bærer Tab, som det sig bør en Mand.

Stolt er jeg af mit Land, mit Folk, min Stamme,
stolt af at færdes husvant over Hav;
i Afstand ser jeg Hjemmets Kyster flamme
med dobbelt Glød, som Sol igennem Rav;
det varme Skær mildt om mit Hjærte ligger —
tilgiv, Prinsesse, at min Hu blir hed:
men heller i mit eget Hjem en Tigger,
end borte eje Verdens Herlighed!

Prinsessen
(spydig).

Hvor dog Vers leder til Overdrivelser! Jeg er overbevist om, at Hr. Junkeren langt hellere — f. Eks. her hos os — vilde eje Verdens Herligheder, end være Tigger derhjemme. Pfui! en Tigger ...! det lugter ligefrem af Gaden.

Kasper.

Unægteligt! Der er noget ved en Tigger — som jeg ikke kan begribe at min højt ærede Ven Prinsen ...

Kongen.

Hvadbehager?

Kasper
(slaar sig for Munden).

Jeg mente ... hm!

Prinsen
(giver ham et Vink).

Prinsessen
(utaalmodig, til Prinsen).

Hvad er Eders Ærind? Sig frem! — I kom som Frier; — naa, saa fri da! (læner sig skødesløs tilbage i Stolen.)

Prinsen
(tager Portrætet frem, kysser det, bøjer sig dybt og siger):

Jeg var en sorgløs Svend, da Skæbnens Leg
i Hænde dette Kontrafej mig spilled,
og sorgløs jeg mit gode Skib besteg,
at se, om og Naturen taled sandt,
om I, Prinsesse, ligned Eders Billed.
Nu har jeg sét! Hver lønlig Tvivl forsvandt
og dermed af mit Sind al sorgløs Tant
— lad Drenge lege, Knøse gøre Løjer! —
tilbage blev en Mand, der, lidet vant
til Tjenerroller, knælende sig fandt ....

her for min Herskerinde jeg mig bøjer!
(sætter, knælende, Foden paa Portrætet og søndertræder det.)

Her knuser jeg den skrøbelige Skal,
der stræber Eders Ansigt at gengive;
den virkelige Kærne, den har al
den Skønheds Sødme, som ej bag Krystal
et malet Farvespil kan efterskrive;
vel sandt: jeg lignes kan ved mangen Gæk,
der, fængslet hastigt af et ydre Træk,
straks om den indre Skønhed sig udbreder —
lad være saa! men Guden har mig rørt,

mit Øre har hans Læbers Hvisken hørt —
min Fremtid vies nu kun ham og Eder!

Tro dog ej derfor, jeg er døv og blind:
jeg hører under denne Vid og Latter,
jeg ser vel under disse hundred Ynder
hvad jeg, i Sandhed, lidet højt kun skatter;
men Elskov, sat til Højbords i mit Sind,
bereder Eder Nænsomhedens Hynder,
og gives Eders Skønhed i min Haand,
og bindes sammen vi med stærke Baand,
og viser Skønhed, Rang og Vid og Aand
sin Uformuenhed til at betrygge
den Fremtid, som jeg dog saa lys mig venter:
saa vid, at jeg har Kærlighed for To —
i Selvoptugtelsen vi fæster Bo
og lever sparsomt af vor Grundfonds Renter.

Prinsessen
(spodsk).

Hvilken rørende Højmodighed! I vil optugte mig og Jer selv paa samme Tid. Og ved hvilket Middel? (ler) ved Eders »Kærlighed« ! Det er det Naiveste, jeg endnu har hørt.

Hoffet
(ler).

Kasper
(til Prinsen).

Skal vi trække blank, Herre?

Prinsen
(dæmpet).
Nej, endnu ikke!

Prinsessen.
Jeg burde vel straks lade Jer sætte fast. Men I morer mig. Kanske faar vi mærkeligere Ting at høre, naar vi giver Tid. Altsaa tal: Hvem er I? — hvad hedder I? — og hvad har I at byde paa, foruden de Herligheder, som vi allerede har hørt? (ler. Hoffet ligeledes.)

Prinsen
(peger paa Schweizeren).
Mit Navn har jeg alt nævnet til denne Herre dér;
han kender mig, min Herkomst, min Titel og mit Værd.

Kongen
(banker Takten til den forandrede Rhythme paa sin Tobaksdaase).
Nu gaar vi om i en anden Gade ...

Prinsessen
(vender sig spørgende mod Schweizeren).

Schweizeren
(bukker).
Jeg tror, det var Kasper Røghat, Eders kgl. Højhed.

Prinsessen
(ler).
Kasper Røghat!

Hoffet
(gentager Navnet og ler).

Prinsessen
(til Schweizeren).
Og hvad mere?

Schweizeren.
Junker til . . . ja Godsernes Navne kan jeg ikke huske.

Prinsessen.
Har han Godser — Ih nej dog! (ler) Han er vel Herre til en Hytte, Junker af et Straaknippe, forlenet med et Krus Kildevand og et surt Landbrød?

Hoffet
(ler).

Prinsen
(smilende).
Prinsesse, jeg bekender, jeg fo'r med Usandhed;
jeg er ej den, jeg angav — jeg gav kun halv Besked:
her staar min Tjener Kasper, og Røghat er hans Navn,
de Titler paa hans Godser er blot hans Fødestavn.

Prinsessen.
Ah! I farer med Usandhed? Det bliver et svært Regnskab, naar vi skal gøre det Hele op. — Naa; hvem er I? Men vogt Jer! thi nu er min Taalmodighed forbi.

Prinsen
(rolig).

At ikke straks jeg nævned mit Navn, min Rang
og Stand,
det bør I ej at fortryde paa, thi det bevise kan
at jeg har næret Tillid til Eders sunde Blik,
ej villet kildre Øret med klingende Musik;
ifald jeg kunnet tækkes Jer paa staaende Fod
med Lader og med Miner, som her jeg for Jer stod,
da véd jeg vist, Prinsesse, det var for Begge
bedst —
og derfor ej jeg satte mig straks paa den høje
Hest.

Men jeg har mig forregnet: det blir min egen
Meen;
kan ej mit Øje tale, saa tal da, Bryst og Ben!
(aabner Kappen.)
Og tro'de I, at Kappen har skjult, hvad der ej
du'r —
saa værsaagod, Prinsesse, se mig i hel Figur!
(kaster Kappen; staar i en ridderlig Renæssancedragt. Kasper ligeledes i en tilsvarende Tjenerdragt.)

Kongen.

Det er straks en Forbedring! (til Prinsessen, dæmpet) Tag ham, Du!

Prinsessen
(utaalmodig, vinker afværgende).

Det er ikke Fastelavn. — Er I adelig eller borgerlig? Embedsmand eller Officer? Har I Gaard eller Gods? . . . Skynd Jer!

Prinsen
(stolt).

Min Fader er af Adel, af gammel og af god,
der flyder i mine Aarer en Række Ahners Blod,
et Embed' paa mig venter; Gud give mig Forstand
til Hværvet godt at røgte — det største i vort Land.

Min Moder er af Herkomst en Folkets Datter god,
der flyder i mine Aarer det jævne, sunde Blod;
om blot jeg hende ligner, jeg nævne skal forsand'
med Stolthed mig en Borger — den bedste i vort Land.

Til Fods og Hest jeg kæmped og vandt forgangen Aar
Guldsporen mig i Slaget, som stod om Gods og Gaard:
det var ved Landegrænsen at jeg blev. Riddersmand —
jeg bejler til Prinsessen som Prins af Danmarks Land!

Kongen.

Bravo! Ja, saa faar jeg vel sige: cousin! . . .
(vil ned.)

Prinsessen
(holder ham bydende tilbage).

Der er ingen Grund til at forivre sig, Papa!
(til Prinsen) At De er Prins til et eller andet Land,

imponerer os virkelig ikke. Her har været den Slags Ansøgere før. Nu skal De høre vort Svar . . .

Kongen.

Men min Datter, betænk . . .

Prinsessen
(afbryder ham hæftig).

Hys! (til Prinsen) Man kalder os lunefuld: — jeg véd ikke, om det er med Rette. Men jeg kan forikre Dem, at hellere end at tage saadan en almindelig kedsommelig Prins, lod vi os overtale til at løbe af Landet med en ligefrem Stodderprins!

Prinsen.

Det er stærke Ord, Prinsesse!

Kongen
(snuser).

Ja, det skal Gud vide . . .

Prinsessen.

Det skal være stærke Ord! Jeg har faaet ti Fingre paa Hænderne, og fem Sanser til at regne med. Jeg kan Jer paa Fingrene allesammen — Prinser og Fyrster, Grever og Baroner, Officerer og Diplomater — lige ned til det gemene Folk, som ikke kommer mig ved. I er som trukken ud af Næsen paa hinanden; selv Jeres Grovheder svøber I ind i Silkepapir — og hvad enten I taler paa Vers eller Prosa,

saa er I lige kedelige allesammen. Hvis jeg skal have en Mand engang, saa maa han kunne imponere mig! Jeg vil hverken lægges i en helt eller halvt forgyldt Ægteseng imod min Vilje. Min Mama var det eneste dygtige Fruentimmer, jeg har kendt; hun begik kun en eneste Dumhed: hun lod sig tvinge til at tage Papa!

(Bevægelse blandt Hoffet.)

Kongen

(rejser sig).

Nej, det er dog for galt ...

Prinsessen

(rejser sig, snapper Sceptret fra ham, peger bydende mod ham og Hoffet).

Har min kgl. Fader ikke svoret, at lade mig have fri Raadighed over min Haand? Har han ikke givet mig Haand- og Halsret over de Friere, som jeg forkastede? Har ikke det hele Land givet mig Bekræftelse derpaa? Er ikke Hær og Flaade taget i Ed paa at ville forsvare alle mine Handlinger? ... Naa; hvem knyer da?

Hoffet

(bukker dybt).

Prinsessen har at befale.

Kongen

(ynkelig).

Min Datter har at befale.

(snuser, ser hovedrystende ned paa Prinsen, som er traadt tilbage ved Siden af Kasper og med Opmærksomhed følger Optrinet.)

Prinsessen

(ser sig omkring, kaster med Nakken, ler derpaa højt).

Nikkedukker! (til Prinsen) Dér ser De! ...

Prinsen
(bukker rolig).
Jeg er i Deres Magt ...

Prinsessen
(til Kongen).
Hvad skal vi saa gøre med ham?

Kongen
(trækker paa Skuldrene, bedende:)
Skaan ham! — Han talte dog saa pænt ..

Prinsessen.
Ja pænt! Det er netop Sagen ... (lægger Sceptret paa Næsen; betænker sig; Pavse.)

Prinsen.
Jeg beder ikke om Naade. Jeg vidste, hvad jeg udsatte mig for. Men her er min Ven og Tjener; han har ikke forbrudt sig ... Vis Højmodighed og lad ham rejse i Fred!

Prinsessen
(betragter dem begge, kaster med Nakken, ler højt).
I kan løbe beggeto! (stiger ned ad Forhøjningen; Kongen fører hende.)

Hoffet.
Prinsessen er naadig!

Prinsessen
(idet hun passerer forbi Prinsen og Kasper).
Min Pappegøje, som har været bortfløjet i tre Dage, kom i Morges tilbage. Derfor er jeg i saa godt Humør!
(ud med Hoffet tilhøjre. Kongen fører hende til Døren, staar dér bukkende, vender saa tilbage.)

Kongen
(til Prinsen).

Ja min kære cousin: Jeg vil ikke sige, at I har skudt Pappegøjen . . .

Prinsen
(smiler).

Det vil jeg heller ikke. Jeg vil blot sige, at hvis Pappegøjen var bleven skudt, saa er der Rimelighed for at vi var bleven hængt.

Kongen.

Ak Gud ja! (snuser, byder Prinsen.) De maa ikke være altfor vred . . .

Prinsen
(bukker ironisk).

Jeg har tværtimod Grund til at være i høj Grad taknemmelig for den store Naade.

Kongen
(byder Kasper Daasen).

Ak Gud ja! Hvad skal man sige? En svag Fader . . .

Kasper.

Haschti! . . . Det nøs jeg paa.

Kongen
(familiær, til Prinsen).

De maa ikke bære Nag til os. Jeg kan, ved Gud, saa godt lide Deres Ansigt!

Prinsen.

Skade, at Deres Datter ikke har samme Smag!

Kongen
(støder ham paa Albuen).

Hva'? — vi skal vel ikke i Krig for den Sags Skyld?

Prinsen
(ser op i Vejret, fløjter).

Kasper
(ligeledes).

Prinsen
(ser paa Kongen).

Tror De — for den Sags Skyld — at man saadan ustraffet lader sig ...?

Kongen
(afbryder klynkende).

Men Herregud, De blev jo netop ikke straffet —!

Prinsen
(ler).

Det var en stor diplomatisk Dumhed af Deres Datter. Man skal klippe Kloen paa Ulven, mens man har ham i Saksen!

Kongen
(snuser).

Altsaa skal vi i Krig! ... Sig mig, hvor stor en Hær kan De stille —?

Kasper
(bryster sig).

Uhyre stor, Deres Majestæt!

Prinsen

(ler).

Det skal De faa at se, naar vi mødes!

Kongen.

Sapristi! — Hør, jeg vil være en Mand. Jeg vil ligestraks gaa til min Datter. Jeg vil sige hende, at — at — at jeg er hendes Fader — og at jeg ved min faderlige Myndighed byder hende at gøre Dem Afbigt, at tage alle sine Ukvemsord tilbage, at...

Schweizeren

(kommer med de to Morer).

Deres Majestæt! Prinsessen er meget fortørnet over, at De er bleven tilbage. Prinsessen beder Deres Majestæt komme straks, for at overvære Hoffets Boldspil!

Kongen

(ulykkelig).

Nu kommer jeg — nu kommer jeg...

(gaar med Schweizeren, vender om, kommer tilbage.)

Prinsen

(smiler).

Nu har Deres Majestæt den forønskede Lejlighed til at vise Dem som en Mand.

Kongen.

Nej — ja — nej! Aa jeg er en ulykkelig Fader. (løber ud fulgt af Schweizeren.)

Prinsen
(adspredt).

Ja, hvad skal vi nu gøre? — Jeg kender mig næppe selv igen.

Kasper

Saa gik vi altsaa? —

Prinsen.

Hvorhen?

Kasper.

Hjem — selvfølgeligt! Det kunde være, at den naadige Dame igen mistede sin Pappegøje ...! (afsides) Han er jo som forhekset!

Prinsen.

Hvad er det? (tager et Stykke af Portrætet op fra Gulvet.) Den trodsige Mund — den bydende Hage — og det ene dejlige, ondskabsfulde, spydige, allerkæreste Øje ... Nej, det maa ikke ligge dér ... (gemmer det.)

Kasper.

Lad De det ene Øje blive, hvor det andet er; og slaa De det hele Gesicht ud af Tankerne. Kom, Herre ...!

Prinsen
(drømmende).

Dejlig er hun — dejlig! (siger rask og bestemt.) Hun skal tvinges — hun skal vindes!

Kasper.

Men Gudbevares! ... (stirrer paa ham, siger derpaa bukkende) Altsaa hjem — og i Panser og Plade!

Prinsen

(stærkt)

Nej, blive her — i Kønrøg og Pjalter!

Kasper

(løfter Hænderne, ryster paa Hovedet).

Kærlighed har gjort ham til en Taabe!

Prinsen

(ler, slaar ham paa Skuldren).

Nej — til en Mand!

(Tæppet.)

ANDET BILLED.

Udenfor Bagsiden af Slottet. Tilvenstre en bred Landevej, der løber under træbevoksede Klippe-Skrænter og i Baggrunden taber sig i Terrænet, som med Bygninger og frodig sydlandsk Plantevækst falder jævnt af mod Havet. Tilhøjre en lille Pavillon i en yppig Have, der er skilt fra Landevejen ved et forgyldt Gitter.

Prinsen og Kasper tilvenstre under Skrænten. De ere begge forklædte; Prinsen som en ung Tater, i Gedeskindssandaler snørt opad Benene, lappet Kofte og Kappe, mørk i Ansigtet med mørkt kruset Haar og Skæg; Kasper som en gammel Zigeunerkvinde. De har en Pose liggende imellem sig, hvorfra Prinsen tager Levnedsmidler frem og en Dunk Vin. Medens Kasper spiser og drikker, gnider Prinsen paa et Strengeinstrument, som han har hængende under Kappen.

Prinsen

(spiller og synger).

Dum didelej, dum didelej — eja, saa kom vi saa vidt!

Kasper

(holder for Ørerne).

Prinsen

Jeg øver mig! . . . . (peger med Buen paa Maden.)
Smager det?

Kasper.

Jeg er sulten, — det er mit Svar, Herre!

Prinsen.

Du skal blive i Rollen.

Kasper.

Saa ræk mig Dunken, din Æsel!

Prinsen
(ler, rækker ham Vinen).

Dér, Mutter! — dér, din gamle Fyldebøtte! — dér, din Hvidløgsgnaver! — Min sønlige Kærlighed tillader mig ikke at give Dig ømmere Navne; ellers vilde jeg sige Dig, at der er en vis gammel Dame, som Du har en skuffende Lighed med.

Kasper.

Hvad, min Djævleunge! — Fandens Oldemo'r . . .?

Prinsen.

Paa et Haar! Man skulde forsværge, at Du hørte til det smukke Køn — saadan en Stubmark, som dine Kinder er!

Kasper
(stryger sig om Hagen).

De Stubbe kildrer mig, min Dreng, saa jeg faar Lyst til at kysse Dig.

Prinsen.

Gem det, til Prinsessens Hofdamer kommer.

Kasper.

Den ene Dame kysser ikke den anden; — det er imod Naturens Orden. (drikker.)

Prinsen.

Du tager godt til Dig af Varerne!

Kasper.

Ja, min Snut! Jeg har spist adskillige Skæpper Salt i mit Liv. Og da jeg gav Dig Die, saa sugede Du mig saadan ud, at jeg siden har gaaet omkring med en Brandtørst.

Prinsen

(rejser sig, kigger ned ad Vejen).

Der kommer Folk. Nu maa vi synge vore Zigeunerviser. (sætter sig, tager en lille Kobberkedel og Værktøj ud af Posen, giver Kasper begge Dele til at hamre Takten paa, synger selv til Strengeinstrumentet:)

Paa Gærdet vokser Jordbær,
paa Gærdet vokser Brombær,
paa Gærdet græsser Gæslinger —
eja, eja, eja;
og Ræven saa' til Jordbær,
og Ræven saa' til Brombær,
og Ræven aad de Gæslinger —
eja, eja, eja!

Kasper.

Aa, jeg kan meget bedre! Fly mig Finkelinen!

(spiller og synger:)

Den Bonde har fuldt op af Flæsk og Kød,
og Bondens Datter hun brygger Mjød,

hun skummer til Smør, og hun lægger til Dejg,
alt til sit Bryllup saa hæger hun sig.

Og der de skulde til Kirke gaa,
de søgte Bruden i hver en Vraa,
men Smørret var borte, før Brødet var smurt —
det har de fordømte Zigeunere gjort!

(Piger og Karle begynder at komme.)

Prinsen.

Bedre endnu!

(spiller og synger:)

Jeg véd saa stolt en Kongeborg,
jeg véd saa stor en Landesorg,
Prinsessen er forhekset
Prinsessen er besat;
aa ja:
men Rosenknoppen brister i saa kort en Sommernat.

Da kom der en Zigeunerkvind',
hun førtes for Prinsessen ind:
hvad Djævel kan vel plage
saa kongelig en Mø?
aa ja:
de klager sig saa jammerligt, men kan ej deraf dø.

Hun kaldte frem af Skovens Skjul
sin Sønneke, sin Galgenfugl:
den ene Djævel driver
den anden Djævel ud;
aa ja:
naar Natteduggen falder, saa staar Rosenknoppen Brud.

En Karl

(træder frem).

Hvad er det for Skarnsviser, I synger? Er det noget at byde Godtfolk?

En Pige

(trækker Karlen tilbage).

Du skal ikke gaa saa nær. Det er Zigeunere og Sortekunstnere; de er ikke til at spøge med.

Prinsen.

Aa, mit lille Lam . . . vi er store Spøgefugle!

(tager hende under Hagen.)

Karlen

(ind paa Livet af ham).

Slip hende, eller jeg skal lemlæste Dig.

Prinsen

(kaster ham omkuld).

Pas paa dine egne Lemmer! Vi har Marv i vore. (Karlene trækker sig tilbage.)

Kasper

(til Pigen).

Kom, mit Nusseben, saa skal jeg spaa Dig. Min Sønneke er en god Dreng . . . man skal bare ikke kilde ham under Vingebenet.

(tager Kort op af Skørtelommen.)

Prinsen

(til Pigen).

Først Pengene! Det koster fire Styver, naar det skal være Sandhed — og otte, naar det skal være behageligt.

Pigen.

Dér er først fire for Sandhed — og saa otte for det Behagelige. (rækker dem.)

Prinsen
(spytter paa dem).

Pøj! Det var Hansel idag. (sætter sig, spiller dæmpet.)

Kasper
(lægger Kortene op paa sit Skød; Pigerne flokkes om ham).

Se, her ligger nu først en Gaard — det er Kærestens Gaard! (til Pigen) Du har jo en Kæreste...?

Pigen.

Ja, det er da Sandhed!

Kasper.

Og her er To, som mødes — det er paa en Aftenvej . . .

Prinsen.

Det er det Behagelige!

Kasper
(til Prinsen).

Hold Mund, Pindsvin! (fortsætter) Her kommer en sort Knægt imellem . . .

Prinsen.

Det skulde da aldrig være mig?

Kasper.

Kan Du dy Dig! (til Pigen) Det er bestemt *ham* dér henne! (peger hen i Klyngen.)

Pigen.

Ja, det er rigtigt. For jeg kan slet ikke lide ham, men han skal altid rende efter mig.

Kasper.

Han faar ogsaa Prygl. Aa, der ligger saa mange Prygl . . . Men hvad er det her ligger?

(peger paa et Kort.)

Pigen.

Det er bestemt en Brudegave.

Kasper

(tørt).

Ja — det er en lille Dreng!

Pigerne

(fniser, ler, klapper i Hænderne).

Pigen.

Det er ved Gud ikke sandt! (til Prinsen) Fly mig Pengene tilbage . . .

Prinsen

(til Kasper).

Om igen, Mutter!

Kasper.

Nej, det er heller ikke ganske sandt —

Pigen

(til de andre).

Dér kan I se . . .!

Kasper

(langsomt).

For det er to Drenge!

(Spektakel, Latter, Pigen græder.)

Schweizeren

(kommer ud fra Haven med de to Morer; svinger sin Stav).

Hej, vil I væk! Hvad er det for Spektakel udenfor Prinsessens Have? (Karle og Piger løber.)

Prinsen.

Smaa Slag!

Schweizeren.

Vil I væk, I Bierfidlere — I Tatere . . .!

Kasper

(peger paa Morerne).

De er jo meget mere sorte end som vi . . .

Schweizeren.

Hvad siger hun, gamle Heks? —

Prinsen

(kaster en Pung til ham).

Lad os saa være fri!

Schweizeren

(gør kort omkring; til Morerne).

Se at faa fat i nogle af de Karle. Afsted! (bort, ned ad Vejen.)

Kasper

(smaaleende til Prinsen).

Det bliver lidt dyrt efter Haanden. —

Prinsen.

. . . Pst! Der har vi Prinsessen.

(Prinsessen kommer ud af Pavillonen med sine Hofdamer; de har et forgyldt Ringspil med sig, stiller sig op, begynder at spille.)

Prinsessen
(til Første Hofdame).

. . . Naar Du næste Gang taber Ringen, saa faar Du et Ørefigen!

Kasper
(til Prinsen, som ufravendt betragter hende).

Hun er nok lige saa hvas mod Fruentimmer som mod Mandfolk . . . Tab ikke Næsen, Herre!

Prinsen.

Du har Ret. Til Arbejde! — Bank, Du paa Kedlen, saa skriger jeg op.

Haa — hulia — haa!
Jeg sliber Sakse, jeg sliber Knive,
Jeg flikker Kedler, jeg flikker Hjærter;
jeg stiller Tandværk og alle Smærter —
Haa — hulia — hu!

Prinsessen.

Hvem tabte Ringen? — Kom her!

Første Hofdame.

Naade, Prinsesse! Det var ham derude paa Vejen, som gjorde mig bange.

Prinsessen.

Hvad kommer den Stodder Dig ved? Men jeg skriver det paa Regning — saa gør vi op siden. (fortsætter Spillet.)

Prinsen
(tager en forgyldt Bilbouquet ud af Posen, svinger den over sit Hoved, synger:)

Legetøj for Store, Legetøj for Smaa:
gi'r Du mig din hvide Haand, saa kysser jeg derpaa!

Hej, hop! (idet han kaster Kuglen fra Skaalen, flyver der en Sværm Sommerfugle ud i Luften.)

Anden Hofdame.

Se bare, Prinsesse . . .!

Prinsessen.

Hvad er der? — Nej, det var da nydeligt! (vinker ad Prinsen.) Du dér . . . kom herhen!

Prinsen
(kaster, Sommerfuglene flyver igen; synger:)

Sommerfugle, Guldfugle, Gærdesmutter smaa:
Lokkemad for Den, som kun har Leg at tænke paa!

Første Hofdame.

Han forstaar os ikke. Han er maaske fjollet?

Prinsessen.

Det dumme Ringspil! (kaster sin Stok; de andre ligeledes.) Vi maa have fat i ham . . . (til Første Hofdame) Gaa ud og køb det af ham!

Første Hofdame
(tøvende).

Han ser saa sort ud —!

Prinsessen
(bydende).

Husk paa, hvad jeg skylder Dig! —

Første Hofdame
(gaar ud igennem Laagen til Prinsen).

Prinsessen vil købe dit Legetøj dér. Naa, skynd Dig — giv hid!

Prinsen.

Hvad skal jeg saa more mig med?

Første Hofdame.

Hører Du ikke? -- Her har Du en Daler...

(rækker ham.)

Prinsen

(gemmer Bilbouquet'en, giver hende Daleren tilbage).

»Dér har Du en Daler, gaa paa Marked, køb en Ko, tag Kalven med . . . Dikkedikkedik!«

(tager hende under Hagen.)

Første Hofdame.

Uforskammede!

Prinsessen

(raaber).

Men saa skynd Dig!

Første Hofdame.

Han vil ikke tage imod Penge.

Prinsessen.

Byd ham mere — og kom saa!

Første Hofdame

(til Prinsen).

Her er fem Daler. Giv saa hid . . .!

Prinsen.

Det er ikke tilfals for Penge. (rasler med sin Lomme.)

Første Hofdame.

Men Du hører jo, at Prinsessen vil have det!

Prinsen.

Saa maa Prinsessen betale Prisen derfor — et Kys paa hendes hvide Haand!

Første Hofdame.

Du er forrykt, Stodder! (gaar tilbage til Laagen, hvor Prinsessen staar.)

Prinsessen.

Naa . . .?

Første Hofdame.

Han vil kysse Prinsessens Haand!

Prinsessen
(ler).

Naar han endda ikke vil spise den . . .! Men det gaar ikke an. (betænker sig, vinker ad Prinsen, rækker Haanden ud over Laagen og lader ham kysse den.) Uh! (rykker Haanden til sig.) Du er noget voldsom!

Prinsen
(rækker hende Bilbouquet'en).

Købt og betalt! Nu er det afgjort, naadige Dame! (gaar tilbage; Prinsessen og Hofdamerne kaster og lader Sommerfuglene flyve; Latter, smaa Udraab, Haandklap.)

Kasper
(til Prinsen).

Naa, hvordan smagte det?

Prinsen.

Efter mere! — Hvor har Du den lille hvide Mus?

Kasper.

Bare den ikke er løbet sin Vej.
(tager en lille hvid Mus frem under sine Klæder; de morer sig beggeto med den.)

Anden Hofdame (yngre)

(gør nogle frugtesløse Kast med Bilbouquet'en; til Prinsessen:)

Se; nu vil den ikke mere! . . .

Prinsessen.

Han har narret os! Gaa ud med den til ham og sig, at han øjeblikkelig skal gøre den i Stand! (Hofdamen tøver.) Gaa! siger sig.

Anden Hofdame

(ud til Prinsen).

Du har narret os, Zigeuner! Den kan ikke mere . . .

Prinsen

(uden at agte paa hende, til Kasper).

Pas paa den, Mutter! . . .

Anden Hofdame

(til Prinsen).

Hører Du ikke, at jeg taler til Dig!

Prinsen.

Gaa lidt tilside, lille Dame. Vupti! dér sprang den . . .

Anden Hofdame

(nysgerrig).

Hvad er det for en?

Prinsen.

Det er saadan en lille hvid En.

Kasper.

Tag Skjørterne til Jer, lille Jomfru!

Anden Hofdame.

[illegible] sig.

[illegible] om det er et nyt Stykke Leget[illegible] Prinsessen det af Jer. Men I sk[illegible] Stand! rækker ham Bilbouquet'e[illegible]

Prinsen.

[illegible] alle de Sommerfugl[illegible]

[illegible]

[illegible] med ham! [illegible] Prinse[illegible] [illegible] rkelig Mus elle[illegible]

[illegible] alle En.

Anden Hofdame.

Det maa jeg fortælle. (løber tilbage, fortæller og gestikulerer.)

Kasper
(til Prinsen).

Hun bider vel nok paa Krogen?

Prinsen.

Det gør hun saamænd nok.

Prinsessen.
(til Hofdamen).

— Jeg betaler samme Pris om igen for Musen. Sig ham det!

Anden Hofdame
(tilbage til Prinsen).

Samme Pris for din lille Mus . . .!

Kasper.

Hi hi, lille Jomfru. Vi maa bedre op!

Prinsen
(peger).

Saadan en yndig lille hvid En — med rosenrød Snude! . . .

Anden Hofdame.

Kom saa med den!

Prinsen.

Ja, naar jeg faar et Kys af Prinsessens røde Mund.

Anden Hofdame.

Ih, Gud fri os . . .!

Prinsessen.

Naa —?

Anden Hofdame.

Nej jeg tør slet ikke sige, hvad han forlanger!

Prinsessen.

Vil han have mere end sidst?

Anden Hofdame.

Prinsesse — han vil kysse Jer paa Munden!

Alle Hofdamer
(skriger).

Ih!

Prinsessen.

Nej — det indlader jeg mig ikke paa! Min kongelige Mund til saadan en grim Bonde . . .!

Anden Hofdame.

Han er slet ikke saa grim, Eders kongelige Højhed! — Og saa kan I jo bruge Eders Lommetørklæde bagefter . . .

Prinsessen
(løfter Haanden).

Tag sig i Agt, Jomfru Næsvis! (staar lidt, bider paa sit Lommetørklæde, betænker sig, vinker derpaa ad Prinsen.) Kom herhen! (til Hofdamerne.) Vend Jer om! Saa . . .!

Prinsen
(kysser hende).

Købt og betalt. Godt betalt! (rækker Musen over Laagen til Hofdamerne).

Prinsessen

(visker sig om Munden med Lommetørklædet).

Gaa bort fra vore Øjne! Og hvis Vi hører, at Du har løbet med Sladder om dette, saa lader Vi Dig gribe og piske!

Prinsen.

Jeg skal nok hytte mit Skind, naadige Dame! Men hvis nu Prinsessen ogsaa bliver ked af den dér . . .?

Prinsessen.

Bort! siger jeg. (hun sætter sig ned lige indenfor Laagen i Kreds med sine Hofdamer). Naa, nu skal vi more os . . .! (De ler, klapper i Hænderne, jager efter Musen.)

Kasper

(til Prinsen).

Hvordan smagte saa det?

Prinsen

(kysser paa Fingrene).

Aa! Hun kan gøre En tosset . . .!

Kasper.

Jeg tror det næsten. — Herre, skal vi ikke ende, mens Legen er god?

Prinsen

(ler).

Nu er den jo god; nu skal vi først rigtig til at begynde. Kedlen frem, gamle Mutter! Op med Mesterstykket, Du elskelige grimme Fugleskræmsel! — Hejsa; jeg kunde danse . . .

Kasper.

Af høj Byrd! sa'e Tyven, da han dansede i Galgen. Men den Højbaarenhed er slet ikke angenem for Smaafolk!

Prinsen.

Hold Mund, Mutter! At hænges for sin Elskovs Skyld, det er der ingen Skam i — selv om min Kæreste ikke brænder sit Jomfrubur af for min Skyld!

Kasper.

Herre; bliv ikke i de stygge Billeder! Lad os tale fornuftigt . . .

Prinsen.

Bliv i Rollen, siger jeg Dig. Og lad os spille og synge. Hvad har man Ungdom for...?

(synger).

Nu staar Kornet paa Marken grønt
og Engen er tavlet med Blommer,
Lærken synger i Luften kønt,
den byder til Dans hos Skærsommer;
tror Du, Blomsten for Ingenting
er smuttet i Helligdags Særken?
ej, saa spørg hos den Spillemand,
der stemmer sin Streng efter Lærken!

Kasper

(synger).

Først kom gangende Fruer tre,
den Ugle, den Ravn og den Krage,
Nid og Nag var i Øjet at se,
til Dans vilde Ingen dem tage;

saa kom Paafugl med Sidenslæb,
for Fode vi skal hende tigge,
saa kom Duen med snehvidt Bryst —
dér lyster mit Hoved at ligge.

Prinsen.

Tog jeg Duen saa fast i Favn
og fløj gennem Skoven med hende,
vistnok skræpped den Krage og Ravn,
men se nu, om I kan os finde!
Højt tilvejrs er den Rede skjult;
lad dem i Krogen kun murre:
døv er den for al Smædesang,
som gemt hos sin Due kan kurre!

Kasper.

Duen er ej saa kælen endda,
Kurrer paa Traaden kan komme:
hvor skal Høsten ta' Solskin fra,
naar Sommer og Godtvejr er omme?

Prinsen.

Lærer min var den Spillemand,
baded i Sol sig om Sommer,
sang bag Ruden i Frostens Tid
om Kornet og duftende Blommer!

Prinsessen
(rejser sig).

Aa — der løb den!

Første Hofdame.

Her er den — nej — den er borte!

Alle Hofdamer.

Den er væk!

Prinsessen

Lad den løbe! Den keder mig ... (gaar ud gennem Laagen efterfulgt af Hofdamerne; til Prinsen.) Er Du ikke kommen afsted endnu?

Prinsen

(nikker smilende op til hende, gnider ivrig paa sin Kedel).

Hvor vilde den naadige Prinsesse have, at jeg skulde gaa hen? Jeg er helst i Nærheden af Prinsessen?

Prinsessen

(ler).

Den Karl er formelig galant — og det med Pisken eller Galgen over Hovedet!

Alle Hofdamerne.

Ha ha ha!

Prinsessen.

Pak dine Sager sammen og forføj Dig bort!

Kasper.

Den naadige Prinsesse maa ikke vredes paa min Sønneke. Han er saadan lidt smaatosset — af Forlibelse!

Prinsessen

(spodsk).

Ah! ser man det. — Hvor hører I hjemme ...?

Kasper.

Langt borte herfra — oppe i Danmark.

Prinsessen.

Danmark! (til Hofdamerne.) Det er smukke Undersaatter, den Prins har!

Alle Hofdamer.

Ha ha ha!

Prinsessen.

Saa afsted med Jer! (haanlig) og hils Jeres Herre, hvis I møder ham undervejs! (vender sig for at gaa.)

Anden Hofdame.

Prinsesse; skal jeg ikke spørge Zigeuneren, hvad det er for en Kedel, han sidder og polerer . . .?

Prinsessen
(til Prinsen).

Hvad er det for en?

Prinsen.

Det er mit allerstørste Kunstværk. Det er en Kaffekedel — men den koger slet ikke Kaffe.

Prinsessen.

Ikke det! Hvad gør den da?

Prinsen.

Den fortæller Alt, hvad der bliver sagt hele Landet over, baade højt og hemmeligt — af Store og Smaa om Smaa og Store! (gnider.) Aa, det er en dejlig Kedel! (pludselig) Vil I maaske købe den?

Prinsessen
(ser med Nysgerrighed paa den; betænker sig).

Anden Hofdame.

Køb den, Prinsesse! Aa hvad?

Prinsessen
(med et flygtigt Blik til Prinsen).

Samme Pris, som sidst . . .?

Prinsen.

Den er dyrere!

Prinsessen.

Vover Du at sætte en højere Pris end . . . med en tvungen Latter, til Hofdamerne.) Den Stakkel, han er smaatosset!

Anden Hofdame.

Han vil maaske have to Kys! Prinsesse; Aa, Herregud; det er da ikke saa farligt?

Alle Hofdamer.

Aa hvad?

Prinsessen
(til Hofdamerne).

Se efter, om der kommer Nogen hen ad Vejen! . . . Ikke? — Naa, saa hold Hænderne for Øjnene!

Prinsen
(sidder ganske rolig).

Jeg har ikke sagt, at jeg vilde have to Kys af Prinsessen . . .

Anden Hofdame.

Vil Du maaske have tre . . .?

Prinsen.

Jeg vil sove denne Nat i Prinsessens Kammer.

Alle Hofdamer
(skriger).

Anden Hofdame
(slaar Hænderne sammen).

Sove hos Prinsessen!

Prinsen.

Bare ligge udenfor Sengen — og drømme om Skønjomfru, som jeg elsker.

Prinsessen.

Det er en Frækhed uden Lige! (til Hofdamerne.) Hvis han ikke var berøvet Forstanden, saa gav jeg ham straks i Vagtens Hænder. (Vender sig, gaar med Hofdamerne hen til Laagen.)

Prinsen
(inden hun har naaet Laagen, hæver Kedlen højt ivejret).

Se, hvor den skinner, saa blank som Skønjomfrus Øjne! Den taler med tusind Tunger — og dog nævner den kun Sandheden. Den er sin Pris værd!

Prinsessen
(vender sig om ved Laagen).

Hvis Du taler et Ord til Nogen om, hvad her er sket idag, saa er Du dødsens! (gaar ind i Pavillonen med Damerne.)

(Prinsen staar roligt og nikker efter hende.)

Kasper
(er sprunget op; hurtig til Prinsen).

Herre, Herre; man skal ikke friste Skæbnen.

Prinsen
(løfter Armen).

Kan Du tie! . . .

Kasper
(samler Sagerne sammen).

Jeg tier som en Mur! Men her er da ikke noget at vente efter . . .

Prinsen.

Ikke det? Hvad sagde hun da . . .?

Kasper.

At I skulde hænges!

Prinsen.

Nej, det sagde hun ikke! Hun sagde, at jeg skulde slaa Laas for Munden — og det samme siger jeg til Dig.

Kasper
(ryster paa Hovedet, overtalende).

Nu ser vi at komme ned til vore Folk i Havnen. Iaften lister vi os ud paa Skibet — og ved Midnat stikker vi i Søen.

Prinsen
(ler).

Stik Du i Søen saa meget Du lyster! Jeg haaber, at jeg faar Følgeskab hjem landværts.

Kasper.

I maa have mig undskyldt, Herre — men jeg har kun taget ét Par Støvler med!

Prinsen

(peger frem mod Pavillonen; Anden Hofdame kommer ud derfra).

Nu haaber jeg ikke længer — nu véd jeg saa omtrent . . .

Kasper

(stirrende).

Den lille Jomfru . . . Men det er jo Hekseri!

Prinsen.

Det er ganske naturlig Nysgerrighed — af Folk, som ikke har noget at bestille.

Anden Hofdame

(aabner Laagen, ser sig om tilhøjre og venstre, lægger Fingren paa Munden, tripper ud og hen til Prinsen).

Ved Midnat — gennem Laagen her — ind ad den lave Dør paa Bagsiden af Slottet! Her er Nøglen til Laagen - og her til Døren. Tag Kedlen med! Hun (peger paa Kasper) behøves ikke!

Prinsen

(tager Nøglerne, nikker.)

Anden Hofdame.

Snig Dig frem som en Kat. Husk paa, at hvis Du bliver grebet af Vagten, saa nægter Prinsessen at hun nogensinde har set Dig — og saa blir Du hængt uden Pardon! (lægger Fingren paa Munden, gaar tilbage.)

Prinsen

(gentager).

Uden Pardon! (nikker langsomt; til Kasper, saa snart hun er borte.) Der ser Du — der hører Du!

Kasper

(slaar Hænderne sammen).

Om man kunde begribe Fruentimmerne . . !

Prinsen.

Véd Du, hvordan man vinder en Formue? Naar man vises bort af Hovedtrappen, saa kommer man igen ad Køkkenvejen. Kvinden er Mandens bedste Formue; altsaa . . .

Kasper

(nejer).

Held og Lykke ad Køkkentrappen!

(Tæppet.)

TREDJE BILLED.

Prinsessens Sovegemak. Paa Væggene Tapeter, forestillende Hyrdescener, Templer, Ruiner, Springvand etc. Tilvenstre i Forgrunden et pragtfuldt Toiletbord med Lænestol foran; i Mellemgrunden, rykket ud fra Væggen frem paa Scenen, en stor, rigtforgyldt Himmelseng, hvis lange Florsgardiner, indvævet med Guldstjærner, ere slaaede tilside. Tilhøjre: i Midten en Kamin med Spejl; en Dør paa hver Side af denne. I Baggrunden et højt Vindu med forgyldte Jalousier, der ere slaaede tilbage, saaledes at Maanen skinner langt ind i Værelset. Der er ikke tændt Lys endnu. Paa Kanapéer og Lænestole ligger og sidder omkring Kaminen Prinsessen og hendes Hofdamer.

Første Hofdame.

Befaler Prinsessen Lys?

Anden Hofdame.

Aa, det er saa gyselig yndigt at sidde i Mørkningen og se paa Maanen —

Prinsessen

(liggende).

Og høre paa Spøgelsehistorier — ikkesandt? Har I nu ikke faaet nok af dem?

Anden Hofdame.

De gør En saa rart vaagen; og da vi ikke maa lukke et Øje hele Natten . . .

Prinsessen.

Jeg tør vædde paa, Du er saa proppet med dem nu, at hvis Nogen blot saa' paa Dig, saa vilde Du skrige!

Tredje Hofdame
(bagfra).

Buh!

Anden Hofdame
(skriger højt).

(Udenfor høres Præludier paa Fløjte, Gige og Harpe.)

Prinsessen
(rejser sig halvt).

Hvad er det?

Anden Hofdame
(klapper i Hænderne).

Tænk, en Serenade —!

Prinsessen.

Stille! List Dig hen til Vinduet og se, om Du kan se Nogen!

Anden Hofdame
(lister sig hen, hvisker tilbage).

Der er Folk i Kapper og med Maske — lige nedenunder Havemuren.

En Stemme

(synger).

Natten er svanger med Vellugt fin,
med Virak for Dig, med Røgelsen din,
med Hyldest i hældende Skaaler:
det vælder didop, hvor om Dagen Du gik,
hver Længsel, Du kued, den blev til Musik,
formælet med Natten et Liv den undfanger,
som bæres til Daaben med funklende Spanger
i Maanens fortryllede Straaler.

Kvinde, som lukker dit Hjærte til
for Røgelsens Duft, for Tonernes Spil,
for Fostret af favnende Drømme:
der kommer den Dag, hvor din Tanke blir hed,
hvor Øjet i Vildelse sænker sig ned;
da kan Du ej vælge, Du har ikke Vilje,
for Overmagt segner den smægtende Lilje,
som Sivet for Hvirvlernes Strømme.

Hjærtet er lagt under Kærligheds Lov,
som Akset for Leen, for Øksen en Skov,
som Natten for Solgudens Straaler:
der stirrer imod os fra Døden et Blik,
det kan kun besværges ved Livets Musik;
hengiv under Tonen dit Offer med Glæde,
din Elsker Dig lønner i Højsalens Sæde
med Vin af Lyksaligheds Skaaler!

Prinsessen

(liggende; ligegyldig).

Mér Frieri! — Nu kommer de endogsaa ved Nattetider. (til Anden Hofdame) Spørg, hvem det er... hvorfor de ikke mælder sig, som der er foreskrevet?

Anden Hofdame

(læner sig ud).

Hvem er det?

(Der svares utydeligt dernede fra.)

Prinsessen

(utaalmodig).

Hvem?

Anden Hofdame.

Det er Prinsen af Danmarks Folk. De siger, at Prinsen sejler hjem denne Nat!

Prinsessen

(løfter Hovedet).

Igen denne Prins! (rejser sig helt op, gaar frem, hvor Maanelyset falder; Pavse; hun slaar Haanden ned i Bordet.) Tænd Lys! (der tændes Lys; hun viser sig staaende i elegant Natdragt, løstsiddende hvid Robe med Kniplinger.) Kan her ikke blive lysere?

Første Hofdame

(som har lukket Jalousiet).

Prinsessen maa naadigst undskylde...

Prinsessen

(hæftig).

Hvad er det for nogle Stumper dér i Armstagerne? — Hvor længe mener Du, at de

kan brænde? — Og det vover man at byde mig!

Første Hofdame.

Tilgiv, Eders kongelige Højhed — men Overkammerherreinden sagde, at der var Lys nok til at Prinsessen kunde se at gaa iseng ved. Nu skulde der spares overalt, naar den store Hær skal udrustes, som skal forsvare os imod Prinsen af Dan....

Prinsessen.

Ti! (frem og tilbage, river i sit Lommetørklæde.) Hvorfor kunde Du ikke svare hende, at vi skulde brænde Lys inat?

Første Hofdame.

Det kunde jeg da ikke sige...

Prinsessen
(stamper i Gulvet).

Aa, det er ogsaa sandt! (Pavse.) Send Bud til den Tigger, at han skal blive borte!

Første Hofdame
(raadvild).

Men — hvor skal vi finde ham?

Prinsessen.

Søg! (sætter sig foran Toiletbordet.)

Anden Hofdame
(indsmigrende).

Skal vi virkelig ikke have den dejlige Kedel? — Tænk, at høre Alt, hvad der siges...!

Tredje, Fjerde, Femte Hofdame.

Aa, Prinsesse . . .

Prinsessen.

Han er naturligvis en Troldmand — maaske Fanden selv!

Alle

(skriger).

Uh!

Prinsessen.

Ti dog stille! — Hvad er I bange for? . . . Kom her; løs mit Haar ned! — tag mine Smykker af! — Av, I river mig . . . Giv mig mine allermindste Tøfler — de ganske smaa bitte, bitte! — Har I sét saa lille en Fod, hvad . . .? (ler.) I kommer dog ikke op imod mig! Og saa er I saa dumme, aa saa dumme! — Hvis jeg ikke havde mit gode Hoved, saa kunde jeg blive ganske enfoldig — i Jeres Selskab!

Anden Hofdame.

Sødeste, kæreste, smukkeste, klogeste Prinsesse! Maa vi saa nok faa den dejlige Kaffekedel?

Prinsessen.

Du mener vel, om jeg vil have den?

Anden Hofdame.

Ja! Men saa faar vi ogsaa Lov at være med.

Prinsessen

(kaster med Nakken.)

Jeg vil have den ganske alene for mig selv. I kan gaa Jeres Vej!

Alle Hofdamer.

Aa!

Første Hofdame.

Men Tiggeren? — Prinsessen kan da umuligt være alene med ham!

Prinsessen

(kaster med Nakken).

Hvorfor ikke? Saadan en sølle Pjalt —

Anden Hofdame

(ler).

Sæt han var en Troldmand — maaske Fanden selv!

Prinsessen

(giver hende en Ørefigen).

Jomfru Næsvis!

Anden Hofdame.

Av! — Nu løber jeg ind og fortæller det Hele til Kammerherreinden.

Prinsessen

(bøjer sig hurtig, tager sin Tøffel af, staar oprejst med den i bydende Stilling).

Husk paa, at min Fader er Konge og at han forguder mig. Hele dette Land staar under denne her (ryster Tøffelen) . . . og den første, der mukker, faar Tøffelen at smage!

Alle Hofdamer
(paa Knæ).

Naade!

Prinsessen.

Om I saa løb lige ind til Papa og fortalte ham det Hele, saa vilde jeg sige, at det var Usandhed Altsammen — og han vilde tro mig!

Alle Hofdamer.

Naade, Naade!

Prinsessen
(sætter sig, tager Tøffelen paa igen, ler haanligt).

Hvad for Nikkedukker I er! — Naa, rejs Jer da!

Alle Hofdamer
(rejser sig, kommer frem, kysser hendes Kjolesøm, en efter en).

Prinsessen
(formildet).

Hvad er Klokken? Gud, hvor jeg keder mig!

Første Hofdame.

Den maa straks være Tolv!

Anden Hofdame
(hurtig).

Den er vist lige paa Slaget.

Tredje Hofdame.

Nu slaar den!

Fjerde. Femte.

Ja — Ja!

(Det banker paa den forreste Dør tilhøjre.)

Første Hofdame.

Det banker!

Anden Hofdame.

Det er bestemt ham!

Prinsessen.

Saa gaa og luk op!

Anden Hofdame.

Men sæt nu virkelig, at han var...

Prinsessen.

Nar! Er Du bange...? Gaa hen og luk op!

Prinsen

(ind, klædt som før, med Pose over Nakken).

Godaften, smukke Damer (frem og paa Knæ.) Godaften, naadige Prinsesse...

Prinsessen

(siddende i Lænestolen).

Du er præcis! Har Du Kedlen med Dig?

Prinsen.

Her er den! (lukker Posen op, stiller en lille Kobber-Svingkedel frem paa Gulvet.)

Alle Hofdamer

(stimler sammen om ham).

Gud! er den ikke større?

Prinsessen.

Tilside! — (til Prinsen) Er det den rigtige?

Prinsen.

Jo, det er den rigtige — skønne Prinsesse!

Prinsessen
(bydende).

Du bedrager os! Du er ikke den, Du giver Dig ud for at være.

Prinsen
(rolig).

Jeg er den, som jeg er. Her er mit Kunstværk! (flytter Kedlen hen foran Kaminen, slaar Ild, tænder den lille Lampe; Hofdamerne har flyttet Stolene tilside og ser paa ham i en vid Rundkreds.)

Prinsessen
(siddende).

Véd Du, at Du er i vor Magt? (Prinsen drejer sig halvt og smiler til hende.) Véd Du, at jeg har Vagt ved Haanden, som kan gribe Dig, fratage Dig dit Kunstværk, og klynge Dig op?

Prinsen
(beskæftiget med Lampen, rolig).

Jeg véd, at en Prinsesse vilde føle sig fornedret, hvis hun brugte sin Magt paa en uretfærdig Maade — selv overfor en ringe Tigger.

Prinsessen
(ser paa ham).

Du synes ikke at nære Frygt. — Er Du en Troldmand?

Prinsen
(smiler).

Et lille Stykke af en Troldmand, naadige Prinsesse!

Alle Hofdamer.

Uh!

Prinsen

(ser op paa dem).

De behøver ikke at være bange, smukke Damer. Det er ikke Dem, der skal have mig udenfor Deres Seng inat!

Prinsessen

(rejser sig, staar med Haanden støttet ved Bordet).

Nok! — Er dine Anstalter i Orden — saa lad os nu se din Kunst!

Prinsen.

Hvem er den modigste af de smaa Frøkner?

Anden Hofdame.

Jeg. (kommer nærmere.)

Prinsen.

Behag at bøje Dem ned og lytte... helt ned! — Jeg skal ikke kysse Dem!

Anden Hofdame.

Nej, jeg tør bestemt ikke.

Prinsessen.

Passiar! (med en bydende Gestus) — Naa, hvad siger den?

Anden Hofdame

(knælende; klapper i Hænderne).

Det er mageløst!

Prinsen.

De hører jo Ingenting! De maa først nævne Navnet paa en Person, en Familie — og saa spørge!

Anden Hofdame.

Hvad siger man derhjemme hos Papa og Mama? — (lytter.) Men, den siger jo Ingenting!

Prinsen.

Formodenlig sover Papa og Mama i deres Seng. Spørg blot eftertrykkeligt, saa vaagner de nok og giver sig til at snakke....

Anden Hofdame
(rejser sig, fortrydelig).

Nej, den dumme Snak gider jeg ikke høre...

Prinsessen
(til Første Hofdame).

Bøj Du Dig ned og hør! Det er vist ret interessant...

Første Hofdame
(lytter, ler).

Ha ha ha! Papa siger: Hvorfor vækker Du mig? Mama svarer: Nu er Pigebarnet heller ikke kommen hjem fra Slottet iaften. Nu skal hun have Tøjret om Benene; — den gamle Overdommer har bejlet længe nok til hende! Han har rigtignok Astma og Podagra, men saa faar hun noget at tage vare med at passe og pleje ham!

Hofdamerne.

Ha ha ha!

Prinsessen.

Spørg nu for Dig selv! — Naa; gør som jeg siger.

Første Hofdame
(idet hun knæler, til Prinsen).

Behøver man at nævne Navnet paa Personen højt?

Prinsen.

Man kan tænke Navnet og saa spørge.

Første Hofdame.

Hvad siger da en vis Person i dette Øjeblik?

Prinsessen.

Nej, saadan leger vi ikke...!

Anden Hofdame
(hurtig til Prinsessen).

Jeg véd godt, hvem en »vis Person« er. Det er Officeren for Livvagten, som hun sværmer for!

Første Hofdame
(rejser sig efter at have lyttet).

Det er uforskammet!

Prinsessen
(ler; til Anden Hofdame).

Nu kan Du tage Oprejsning over hende. — Spørg!

Anden Hofdame
(knæler, lytter).

Ha ha ha! Den tapre Officer sidder i Vagtstuen og drikker med sine Venner. De driller

ham med hende dér. (peger paa Første Hofdame.) Han svarer: Fanden skal tage mig, om jeg nogensinde har gjort andet end Kommers med den magre Hejre. Men hun skal arve den gamle Baron, derfor holder man sig en Reserve aaben!

Hofdamerne.

Ha ha ha.

Prinsessen.

Bravo! Det er en allerkæreste lille Ting. Vi skal rigtignok more os. Nu vil jeg!

Prinsen.

Er den naadige Prinsesse ikke bleven bange ...?

Prinsessen.

Du har at tie med dine Bemærkninger. (knejsende.) Jeg vil vide, hvad hele Landet siger om mig!

Prinsen.

Hælvten af Landet sover nu; — det kan blive lidt vanskeligt at faa den vækket!

Prinsessen
(haanlig).

Hælvten — det vil sige Bønder og Haandværkere, Tjenere og Trælle! Lad dem sove! Det er de fornemme og dannede Folk, jeg vil høre. De snorker ikke som Murmeldyr! (gør et Skridt frem, betænker sig.) Nej, jeg vil ikke ligge dér paa Gulvet foran dit Orakel. (til Prinsen) Du kan spørge!

Prinsen.

Som Prinsessen befaler! (til Kedlen) Hvad siger de fornemme og dannede Folk om Prinsessen i denne Stund? (lytter, ser spørgende op.) Skal jeg mælde Svaret?

Prinsessen
(stamper i Gulvet).

Ja!

Prinsen.

De taler om en hovmodig Kongedatter, der bruger sine rige Evner til unyttig Tidsfordriv — der i sit Overmod sætter Landets Velfærd paa Spil — der, beruset af sin Skønheds Magt, omgivet af Lydslaver, tryg ved sin Faders grænseløse Svaghed, glemmer at Skæbnen i et Nu kan vende Højhed om til Ringhed og gøre selv en blind Fader seende . . . ! (ser op paa Prinsessen.) Det er naturligvis ikke om Eder, naadige Prinsesse, at der tales saadan!

Prinsessen
(som under stigende Vrede har fulgt hans Ord).

Hold inde! Dit Kunststykke lyver . . . eller Du er selv en underkøbt Træl af de Taaber, jeg har vist Døren!

Prinsen
(stadig knælende foran Kedlen; rolig).

Ingen af Delene, Prinsesse. Men det er muligvis kun Hælvten af Hælvten, som her har talt! Der maa være andre Stemmer —

Prinsessen.

Gud naade Dig, hvis der ikke er andre — — Om igen!

Prinsen
(lytter smilende).

Der er et Værtshus nede ved Havnen; — der sidder fuldt af Folk, som venter paa gunstig Vind. En ung Adelsmand løfter sit Bæger og siger: Jeg drikker den liflige Vin paa Prinsessens Vel! — Hun fængsler ej blot Sanserne ved sit dejlige Legems Magt, — nej hun bærer alle Kvindens bedste Dyder skjult bag sin Stolthed. En Dag vil komme, hvor hun kaster sin Forklædning — og som Dronning ved en jævnbyrdig Fyrstes Side jublende hilses af det Land, der ærer det Skønne og elsker det Gode! . . . (ser op.) Det gælder rimeligvis Eder, naadige Prinsesse?

Prinsessen
(nikker formildet).

Stil dit Kunstværk tilside! Det lader til, at man maa omgaas det med Varsomhed.

Prinsen.

Altsaa er Prinsessen tilfreds — og jeg kan modtage min Løn?

Prinsessen
(med en Haandbevægelse).

Dér — foran Fodenden af min Seng kan Du tage din Plads! (til Hofdamerne.) Giv ham et Tæppe at lægge sig paa.

Prinsen
(ruller sin Pose sammen som en Hovedpude).

Jeg forlanger mindre end en Jagthund — og dog mere end nogen Jæger tror (strækker sig.) Det er Prinsessens Nærhed, jeg har ønsket mig, — den vil krone mine dristigste Drømme med Held!

Prinsessen
(trækker paa Skuldrene).

Jeg har ikke bedet Dig om galante Talemaader! — Sov — og rør Dig ikke!

Prinsen.

Jeg ønsker Prinsessen og alle de smukke Damer en god rolig Nat!

Hofdamerne
(ler).

Prinsessen.

Lysene brænder svagt. Det er ogsaa dumt med de Lys!

Anden Hofdame.

Skal vi ikke prøve en lille Smule endnu med Kedlen? (peger paa Hofdamerne.) Der er hende dér ... og hende! ...

Prinsessen.

Vi har faaet nok foreløbig. Den har vist godt af at staa og trække til imorgen ... (nærmer sig Sengen.)

Hofdamerne
(ler).

Hvor vittigt!

Anden Hofdame.

Vil Prinsessen virkelig lægge sig til at sove? (peger paa Prinsen.)

Prinsessen.

Mener Du at han dér generer mig? — Han snorker vel allerede?

Anden Hofdame.

Nej han ligger med aabne Øjne! — Prinsessen kan da ikke klæde sig af!...

Prinsessen.

Kan man ikke sove, fordi man ikke er afklædt ...? (sætter sig paa Sengekanten.) Søvn maa jeg have; — imorgen er det Frierdag — saa maa Hovedet være klart ... Er det ikke Frierdag imorgen?

Første og Anden Hofdame
(hjælper hende tilrette med at lægge sig).

Jo, imorgen kommer Frierne.

Prinsessen
(liggende, støttér Haanden under Kinden).

Jeg vilde ønske, at der kom en Frier nu — paa staaende Fod!

Anden Hofdame.

Gud, Prinsesse!... Mandfolk her? —

Prinsessen.

Hvorfor ikke? (peger ned) han dér er her jo allerede! — Jeg skulde ordenlig behandle ham . . .

(ler.)

Anden Hofdame.

Prinsesse, han sover ikke endnu!

Prinsen.

Jo, nu sover jeg!

Hofdamerne

(ler).

Prinsessen.

(til Hofdamerne).

I kan prøve paa, at forsømme jeres Vagt! Ved Morgengry maa den Karl dér være ude af Værelset og langt borte!

Anden Hofdame

(søvnig).

Der er da ikke saa farligt længe til Morgen . . .

Prinsessen

(til Tredje Hofdame).

Du dér kan jo synge! (til Fjerde) og Du kan spille! Tag Spinetten herhen fra Krogen dér! — I maa have noget at holde Jer vaagne ved! — Spil og syng — men dæmpet — saa Ingen hører Jer udenfor! (læner sig tilbage.)

Hofdamen

(synger).

Hvem driver dér langs Bakkens Kam
sin Hjord med Hyrdestav i Haand?

Det er — Tirli! — Chloë — Tirla! —
som driver sine hvide Lam
ad Bakkens grønne Skrænter;
og til de Lam med røde Baand
hun Vand fra Kilden henter —
men Daphnis fik ej Sløjfen,
skøndt Daphnis paa den venter!

Kor.

Tirli — Tirla — Den søde Lyst,
til Nattergalens blide Røst,
ved sin Hyrdindes ømme Bryst
en anden Hyrde henter.

Prinsessen
(halvt sovende).

Den skal man ikke ret længe holde Øjnene aabne ved — den Madrigal.

Hofdamen
(synger).

Da klædte Daphnis sig i Sorg
og vikled Fløjten om med Flor;
det lød — Tirli! — Chloë — Tirla! —
og Luna fra sin høje Borg
i Taarer til ham smilte.
Hyrdinden rejste sig fra Jord
og til sin Elsker ilte —
mon Daphnis da fik Sløjfen,
da hos Chloë han hvilte?

Kor.

Tirli — Tirla — Den søde Lyst
ej røbed Nattergalens Røst;
men ned til Parret, Bryst mod Bryst,
med Ømhed Luna smilte.

(Den sidste Strofe har Orkestret ledsaget med dæmpet Musik; Koret dør næsten helt hen, og Musiken udtrykker den Døsighed, der bemægtiger sig Hofdamerne; en efter en synker de hen i Søvn, efter nogle svage Forsøg paa at holde Hovedet oppe; de er lejret i Grupper paa Gulvet, paa Skamler og i Lænestole.)

Anden Hofdame

(rejser sig med Besværlighed).

Nej — jeg maa dog virkelig se — om det skulde gaa rigtigt til! . . . (vakler hen til Sengen.) Prinsessen sover . . . og han dér sover nok ogsaa! (betragter ham.) Han er i Grunden velskabt! Skade, at han er saa daarlig klædt — (farer sammen.) Uf, det er saa uhyggeligt! . . . bare det var Morgen . . . Jeg gør det aldrig mere! (gaber, strækker sig, vakler hen til en Stol.) Nu skal jeg vaage for dem allesammen! (nikker, falder isøvn.)

Prinsen

(løfter Hovedet, ser sig om; nu brænder der kun et enkelt Lys; rejser sig, lister sig frem, betragter Hofdamerne).

Alle sover!

(hen til Prinsessens Seng, bøjer sig over hende).

Uskyldig som en Fugl, ren som en Blomst,
der kun har drukket Morgenduggens Væde,

skøn som en Æventyrets gode Fe —
og dog saa lidet skabt til Andres Glæde!
Naturen støber i den rige Form
saa mangt et Billed, der paa Sansen virker
med Andagts Glød, men dog er iskoldt selv —
o jeg maa mindes disse stolte Kirker,
der svulmer under Orgelbrusets Elv
men som er Sten paa Sten kun, intet andet:
man lægger selv derind sit Haab, sin Tro,
men Stenens Hvælving lader det bero
med Kniplingen, som Mejslens Slag har dannet.

Hvad er dog Manden, som betages kan
saa pludselig og dybt af dette Syn!
Fængsles hans Blik af Øjets fine Bryn,
drages hans Drift af Svanehalsens Krumning,
hildes hans Længsel i den Labyrint
af Tanker, som fra Bølgebarmen vælder? —
Er det da dette Legeme, det gælder?
Han kan jo købe sig, om han er rig,
fra Morgenlandet hundred Kvinders Skønhed
som, allermindst, er denne Skønhed lig!

Nej, det er ene hende, som han attraar,
thi det er ikke blot en Kødets Magt,
der har i Baand for hendes Fod ham lagt:
han aander selv sin Aand i Kødet ind,
han digter hende til de hundred Evner,
idet han hendes Navn med Andagt nævner,

og ejer hun kun Hælvten af den Rigdom,
han digted hende til, saa gør hans Tro
paa Kærlighedens Magt ham rig for To.

Er han da Mand i Hu og fast i Sind,
og elsker han, saa som en Mand bør elske,
da tager han den Form, Naturen bød,
og danner paa den, som en moden Kunstner;
thi Kvinden ejer Evnen i sit Skød,
ej blot til Liv ved Livet at gengive,
men til, som Barnet selv, en Vækst at blive,
der vokser under myndig Røgt og Pleje.
Den Mand, der virkeligt vil Kvinden eje,
maa som en Gartner al sin Indsigt bruge,
maa stævne vilde Skud og Ukrudt luge,
maa, fuld af Kærlighed til Plantens Liv,
ej altfor nænsom spare Saks og Kniv:
haard maa han synes, mens hans Hjærte bløder —
og naar da Frugten sødt i Solen gløder,
og naar den i et Kys hans Læbe møder,
da vil den takke Gartneren, hvis Haand
gav Kærnen under Skallen Liv og Aand.

(knæler, kysser hendes Haand; rejser sig.)

Og nu har mine Folk været hos Kongen; nu har deres Angivelse ringet med Stormklokken for hans Øre ... (gaar hen til Vinduet.) Nu lukker vi Morgenlyset ind — at Kongen kan blive seende!

(aabner Jalousiet; Morgengryet falder ind; han gaar hen til Sengen, slaar Gardinet helt tilside, sætter sig paa Sengekanten og læner Overkroppen tilbage mod Fodenden.)

Man hører fjærne Slag paa en Gongon, Døre, der slaas op og i, Støj af Stemmer og Trin. Døren tilhøjre nærmest Baggrunden rives op. Ind kommer Kongen med Hofkavalerer og Vagt, Schweizeren, samt Kasper (i Kappe med en mægtig Fjærhat paa Hovedet) omgivet af nogle Adelsmænd i Prinsens Følge, og endelig Lakajer.

Prinsessen vaagner, rejser sig halvt overende, ser Prinsen saa nær ved sig, udstøder et Skrig. Prinsen springer ud paa Gulvet. Hofdamerne er faret op og over paa venstre Side bagved og omkring Toiletbordet.

Kongen

(raaber, pegende mod Prinsen).

Saa' I ham — springende lige ud af Sengen!

Kasper

(med en overordentlig værdig Mine).

Det er tydeligt nok!

Hofkavalererne

(med dragen Kaarde).

Ned med ham!

Kasper

(og hans Følge).

Han er vores Mand!

Hofkavalererne.

Nej vores!

Prinsen

(staar rolig mellem Toiletbordet og Hovedgærdet af Sengen, peger hen imod Prinsessen, der sidder maalløs paa Sengekanten).

Kongen

(med myndig Stemme).

Han er hendes Mand!

(Kaarderne sænkes.)

Kasper.

Det var et fortræffeligt Ord, Deres Majestæt . . .

Kongen
(til Prinsessen).

Elendige, vanartede Barn . . . (snapper efter Vejret.)

Kasper.

Behersk Dem, Deres Majestæt!

Kongen.

Har Du et eneste Ord at sige til dit Forsvar? . . .

En Kavaler.

Intet Forsvar!

Kasper.

Behersk Dem! (knejsende) Jeg er Ambassadør for min Herre, Prinsen af Danmark! Han er den mest forurettede!

Kongen.

Stille, I Herrer! (til Prinsessen, men lidt mindre sikker i Stemmen) Saa tal dog! . . . sig dog Noget!

Prinsessen
(rejser sig, bliver staaende ved Sengen).

(med genvunden Fasthed) Hvad betyder det, at man overfalder mig her i mit Sovegemak . . . ?

Kongen
(irriteret).

Tag Dig i Agt!

Prinsessen.

Er jeg en Kammerjomfru, at man byder mig sligt?

Kongen.

Du er en — en . . . en Kammerkisken er Du, som har Mandfolk hos Dig om Natten!

Prinsessen
(haanligt).

Jeg har haft mine Damer hos mig. Hvis de ikke var som forskræmte Faar, saa kunde de vel sige, at vi har haft en lille Spøg for!

Kasper.

Hm! (med et Blik paa Prinsen.) Det er en temmelig stor Spøg — at se til!

Prinsessen
(til Kongen).

Gamle Mand! Befal den Fremmede at holde sin usømmelige Mund . . .

Kongen
(opbragt).

Gamle Mand! — Kalder Du mig »gamle Mand« . . . ?

Prinsessen.

Gamle Nar da! Lad denne uværdige Komedie faa en Ende! Vis Alle Døren — saa skal jeg forklare mig!

Kongen
(med løftet Haand).

Nej, det gaar over alle Grænser . . . (vil fare mod hende; Kasper kaster sig imellem, holder ham tilbage.)

Kasper.

Sindighed, Deres Majestæt! Lad mig tale til Prinsessen! (henvendt til Prinsessen.) Jeg staar her i min Herre Prinsens Navn — De har haanet ham — ligesom alle de andre — men han er en dreven Fyr ... hvad jeg vilde sige, en klog Karl! Han kom under Vejr med, at De havde hemmelige Kunster for her om Natten; — saa sendte han mig til Kongen med denne Besked: Jeg, Prinsen af Danmark, fordrer at Eders eneste Datter jages af Landet med den slette Karl — den nederdrægtige Slyngel — hvis Selskab hun har foretrukket fremfor saa mange ædle Herrers! I modsat Fald erklærer jeg at ville komme igen og indtage denne By og dette Land med stormende Haand. Thi jeg raader over en uhyre Magt, tilvands og tillands — baade Grønlændere og Islændere, Finlændere og Laplændere, Jyde og Fynbo, samt Københavnere og Kulsviere med! — og jeg vil ikke lade Sten paa Sten tilbage! Dixi — jeg har talt!

Kongen
(med dirrende Stemme).

Dér hører Du, Ulykkelige! — Københavnere, og Kulsviere med ...! (til Kasper) Det er vel de værste?

Kasper.

Ja — det er de værste!

Hofkavalererne.

Bort med hende!

Prinsessen

(bider sig i Læben, kaster det opløste Haar tilbage, gør et Skridt henimod Kongen, smilende, med fremrakt Haand).

Papa! — skal vi saa være gode Venner igen? —

Kongen

(ser paa hende, spytter).

Pøj! — Jeg vil ikke tage Dig i Haanden, for aldrig det! Nu er det Alvor. Du har hørt din Dom! Klæd Dig i Sæk og Aske — Inden en Time er Du ude af Byen med ham dér ... Pøj! — som Du selv har valgt Dig. (vender sig, giver et Tegn, Alle gaar ud efter ham.)

Kasper

(som kommer tilsidst, med en Hilsen delt mellem Prinsen og Prinsessen).

Jeg ønsker Herskabet en behagelig Rejse!

(gaar.)

Prinsessen

(synker om i Sengen, kaster sig over Hovedpuden, hulker højt.)

Prinsen

(træder frem for Sengen, rolig).

Jeg venter ...

Prinsessen

(farer op, ser paa ham med lynende Øjne).

Du — Du — Du ... aa, jeg har ikke Ord nok! ...

Prinsen.

Vi har Tiden for os til at finde Ordene undervejs!

Prinsessen

(tilintetgjort, vrider Hænderne; staar op med Hænderne for Øjnene, Pavse, vender sig mod ham).

Saa gaa dog i det mindste udenfor, til jeg har klædt mig om!

Prinsen

(smiler).

Vi køber Sæk og Aske — og skifter undervejs!

Prinsessen.

Men min Gud! Skal jeg gaa, som jeg er ...?

Prinsen.

Som I er, er I nu min!

(Tæppet.)

FJERDE BILLED.

Egnen ved en Fjord. I Baggrunden, paa den anden Side Fjorden, sammenhængende Skovstrækninger, hist og her med ryddede Pletter. Paa et Næs, der skyder ud i Vandet tilvenstre, ses de rødlige Mure og mørke Taarne af en kongelig Borg. Tilvenstre i Mellemgrunden en forfalden Hytte omgivet af gamle Ege og Smaakrat. Tilhøjre: Udkanten af en Bøgeskov. Imellem denne og Fjorden en jævnt skraanende Bakke med en Runddysse øverst; en Sti fører derop.

(Prinsen og Prinsessen kommer ud fra Skoven tilhøjre; Prinsessen kaster sig ned ved en Træstub.)

Prinsen
(klædt som i forrige Akt).

Gudsfred og Godmorgen! kan vi nu sige.

Prinsessen
(i en grov, ulden Klædning, med et mørkt Tørklæde over Hovedet, en Byldt paa Ryggen).

Jeg kan ikke mere . . . !

Prinsen.

Behøves heller ikke. Nu er vi, hvor vi skal være!

Prinsessen.

Hvor? — her?

Prinsen.

Dér har vi den blanke Fjord — og de store Skove. Den halve Nat har vi kunnet høre Jægerhornene. Det er en Velkomstmusik, som ingen Prins kunde ønske sig bedre! Og hist ovre ligger den røde Borg — dér bo'de Prinsen af Danmark inden han drog af Landet for at lede sig en Brud op. Kan Du ønske Dig nogen smukkere Udsigt?

Prinsessen.

Jeg er dødtræt — og vansmægtende af Tørst.

Prinsen
(rækker hende en Haandfuld Blade).

Her er de Skovsyrer, Du ikke vilde have før! — Om lidt finder vi nok en Drik Vand, naar vi kommer i Hus. (peger mod Hytten.)

Prinsessen
(fortvivlet).

Skal vi bo her ... her?

Prinsen
(smiler).

Jeg ligger nødigt endnu en Nat under aaben Himmel — naar det kan undgaas! Rigtignok kalder man Zigeunerne her i Landet for Natmandsfolket — men de Folk kan da ogsaa gøre Fordring paa at faa Tag over Hovedet. (spøgende) Ikkesandt, Katrine?

Prinsessen
(sammensunken).

Aa, jeg Ulykkelige!

(Kulsvierne kommer med Sække over Nakken.)

Første Kulsvier
(gaar hen til Hytten, tager haardt i Døren, banker stærkt).

Den Pottemager er bleven Syvsover! Hejda, Hans! kan Du ikke høre?...

Anden Kulsvier.

Han hører ikke paa det Øre! Han skylder os for de sidste Kul... (slaar en af de smaa Hornruder ind.) Pokker har taget ham!

Prinsen.

Er Manden død?

Første Kulsvier.

Han synes baade at være død og begravet.

Prinsen.

Da jeg sidst var her i Landet, arbejdede han paa Slottets Ladegaard som Ugedagsmand — om jeg ikke husker fejl.

Anden Kulsvier.

Men saa red Hovmodsdjævlen ham: han vilde være Pottemager og satte sig i svær Skyld!

Første Kulsvier.

Ladefogden pantede ud. Lænsmanden vilde ikke give Henstand, — og nu er han væk!

Prinsen
(til Kulsvieren)

Du kan sælge dine Kul til mig!

Første Kulsvier
(maaler ham).

Har han Penge at klare for sig med?

Prinsen.

Mine Skillinger synger paa det sidste! Men dine Kul kan jeg vel betale. (rækker ham Penge.)

Anden Kulsvier.

Har Du lært Haandteringen —?

Prinsen.

Den er saa gammel, som Jorden selv: — den maa kunne læres. (peger) Sæt Sækkene derind!

Første Kulsvier
(sparker Døren op).

Ovnen staar her endnu — og nogle Redskaber ligger der. (kommer ud.) Hvem er Du egentlig?

Prinsen.

Nu er jeg Pottemager!

Første Kulsvier.

Til Lykke da! (gaar.)

Anden Kulsvier
(som har skottet hen til Prinsessen).

Er det din Kvinde dér?

Prinsen.

Ja.

Anden Kulsvier.

Siden Du har betalt saa kønt, saa skal jeg give Dig et kønt Raad. Lad hende ikke komme op paa Slottet; — Lænsmanden er lidt kælen af sig. (gaar.)

Prinsen
(staar ved Døren, taler i en oprømt Tone over til hende).

Saa maa vi vel passe, at Du ikke kommer op paa Slottet — medmindre jeg bliver syg og Du maa gaa derop med Tiggerposen.

Prinsessen
(vrider sine Hænder).

Aa, hav Medlidenhed med mig!

Prinsen.

Ej, tag ikke saadan paa Veje! Nu vil vi besé vort nye Hjem — Brudehuset kunde vi kalde det.

Prinsessen
(rejser sig, vakler frem, synker i Knæ midt paa Scenen, strækker Armene ud imod ham).

Vis Dig højmodig imod mig — som Du har vist Dig den hele Vej. Benyt ikke din Magt over mig . . .! Angst har jeg været for din barske Stemme, dit mørke Ansigt, — men jeg har set Godhed skinne igennem, saa tidt jeg trængte til din stærke Arm.

Prinsen
(bliver staaende, smiler).

Altsaa er jeg ikke længer Bussemanden? Godt! — Det gemene Folk er ikke saa gement, som man tror naar man ser det fra Toppen af en forgyldt Lænestol!

Prinsessen
(som før).

Din Tale har tidt indeholdt gavnlig Lære for mig. Men, ikkesandt? Prøvelsens Tid er

omme? Min Fader har hemmelig givet Dig sine Ordrer ... han har villet se mig ydmyget, for at kunne tilgive mig? Sig det, sig det! Se Prinsessen af Illyrien i Taarer og knælende for en ufri Træl! (skjuler Ansigtet i Hænderne.)

Prinsen

(gør en Bevægelse, som for at ile hen til hende, men betvinger sig, bliver staaende, siger med korslagte Arme).

Det er stadig altfor stærke Ord, Du bruger! — Nej, Katrine! Din Fader har ingen hemmelige Ordrer givet mig. Min er Du — og min skal Du blive; men ikke ved Vold eller Magt. Den »ufri Træl«, som Du benævner ham, er givet Dig til Husbond. Se nu at gøre Dig værdig til at blive hans Hustru!

Prinsessen

(overvældet).

Saa er alt Haab ude!

Prinsen.

Jovist! Nu gaar jeg til Borgen og ordner Overtagelsen af vort Hus. Gør Du saa i Stand derinde. Udstyr køber jeg for mine sidste Penge. Saa maa vi til at arbejde — begge to! (ud tilvenstre.)

Prinsessen.

Derind ...? Jeg? (slaar sig for Panden.) Men der er jo ingen Frelse! — Saa lad mig se denne Rønne; lad mig tømme Bægret til Bunden! (paa Dørtærskelen.)

Det er Fattigdommens Genfærd, der møder Genfærdet af en Kongedatter. (trækker Døren til.) Nej

— ikke derind! (vakler over paa den modsatte Side, synker ned ved Træstubben.)

(Jægerhornene høres).

Stadig her foran denne Hytte...? Aldrig betræder jeg den, aldrig! (Jægerhornene høres helt nær ved igennem Bøgeskoven.) Jægerne! (stiger op paa Træstubben, ser ud.) De kommer herhen imod. — Og hvis de træffer mig her — alene — ikke engang med ham til at forsvare mig...? Aa, jeg er som et jaget Vildt. (springer ned.) Men heller i én Mands Vold, end i Manges! (ind i Hytten, trækker Døren til.)

(Jægerne, med Horn, Flitsbuer og Bøsser, kommer ind fra højre. Kasper forrest.)

Kasper

(lidt forud for de andre, gør et Slag over imod Hytten).

Her er det nok, at han har forstukket sig med sin Krondiamant! (højt.) Naa, Kammerater; jeg har endnu en Slurk i min Flaske... (lader sin Feltflaske gaa rundt.) Smør Halsen med Syngesalve! Nu har vi truttet saa længe i Trompeterne — nu kan det gøre godt med en lille God-Morgenkvidder!

Første Jæger.

Lad os vente, til vi kommer hjem i Slotsgaarden. Dér lyder Sangen bedre!

Kasper.

Snak! — Enten ligger Lænsmanden i Sengehalmen endnu og jager efter Lopper — eller ogsaa er han allerede drukken og fanger Fluer.

I begge Tilfælde gi'er han Jeres Sang en god Dag og en glad Aften!

Første Jæger
(giver ham Flasken tilbage).

Nu gaar vi!

Kasper
(kniber det ene Øje til).

Vi kan jo lade, at vi har en lille Skat boende herinde, som gerne hører en Serenade. (peger over sin Skulder mod Hytten.)

Anden Jæger
(ler).

Nej, det Vildt er røget ud; — med mindre Kasper har sat en ny Familie ind i Rævegraven?

Første Jæger.

Lad os se ad!

Kasper
(støder ham tilside).

Afvejen! En Jægersang, en Jægersang! Der er altid baade Vildt og Kæresteri deri — saa det kan passe for alle Tilfælde.

Jægeren
(synger).

Det dæmrer i den dunkle Skov,
til Hornets Klang, Hallo! og Hou!
nu er det Tid at jage:
dér flygter Hjort paa skærpet Klov
men vender sig og spørger,
hvem der for Hinden sørger?

Godnat, Hr. Hjort,
skynd sig kun bort,
vi sørger for hans Mage;
det var en daarlig Jægersmand,
der beder Vildt og ikke kan
af Fruerne sig tage!

Kor.

Saa rasler Kvist og Blad,
saa skilles Løvet ad,
saa lukker sig bag Jæger og Hunde
med Taageslør de dæmrende Lunde.

Jægeren.

Men som vi jog den slanke Hind,
der sused bort som Nattens Vind,
vi standsed ved en Kilde;
dér stod, med Smilehul i Kind
og Mund som Amors Bue,
saa morgenfrisk en Frue:
Godnat! — Goddag!
hvad er til Behag?
saa lo den vennemilde;
vi stod med Bøsse, Horn og Hund,
med opladt Blik og aaben Mund,
og endda tav vi stille!

Kor.

Saa rasler Kvist og Blad,
saa skilles Løvet ad,

saa lukker sig bag Jæger og Hunde
med Taageslør de dæmrende Lunde.

Jægeren.

Saa svaj som Ellebuskens Gren
hun fletted Arm og strakte Ben
og slog i Bugter Siden:
hun tog i Haand os, En for En,
hun bød os Vand at drikke —
men Ryggen saa' vi ikke.
Det lyse Blik,
dengang da vi gik,
os fulgte hele Tiden;
kun En af os tilbage blev:
vi sendte Bud omkring og Brev —
han fandtes aldrig siden.

Kor.

Saa rasler Kvist og Blad,
saa skilles Løvet ad,
saa lukker sig bag Jæger og Hunde
med Taageslør de dæmrende Lunde.

Kasper.

Min Mening er, at den Jæger maa have været endogsaa meget enfoldig. **(han lader de andre gaa i Forvejen, kysser paa Fingrene ind til Hytten, gaar efter de andre ind tilvenstre.)**

Prinsen

(dukker op bag Kæmpegraven med en Oppakning af forskelligt Husgeraad paa Ryggen; gaar ned ad Stien).

— Naa, det maa jeg sige: allerede inde og

ifærd med Huset! . . . (hen imod Hytten.) Hej, Katrine! (slænger sin Oppakning midt paa Scenen.)

Prinsessen
(i Døren).

Jeg var urolig . . .

Prinsen
(hurtig).

Urolig for min Skyld? Det var smukt af Dig!

Prinsessen
(kold).

Der kom Jægere!

Prinsen.

Naa saaledes? — (vender sig) De gjorde ogsaa mig urolig. (løser Pakken op)

Prinsessen
(lænende sig mod Dørstolpen, spottende).

Du frygtede for dem, kan jeg tænke. Og hvis de havde fornærmet mig . . .?

Prinsen
(frisk).

Saa havde jeg slaaet Arme og Ben istykker paa dem. Dog, det har ingen Fare. De kender lidt til mig . . . (tager en Hømadras, et Tæppe og nogle Kogekar ud.)

Prinsessen.

Du er kendt her i Egnen? —

Prinsen.

Jeg er kendt for at have gode Kræfter. (gør med Flid sin Stemme haard) I Grunden den bedste

Maade at være kendt paa nu om Dags. Det giver Respekt — baade hos Mænd og Kvinder.

Prinsessen
(haanlig).

Kvinder af dine Kaar, kan jeg tænke! Dér gælder vel Næveretten . . .?

Prinsen
(ser op fra sine Sager, som han sysler med).

En stærk Haand kan klappe blødt — men den Haand, som kun er blød, bliver nemt skudt tilside af Kvinden. — Det lærte min gamle Mo'r mig . . . (ler) og hun var saa klog, at hun havde Skæg paa Hagen.

Prinsessen
(bider sig i Læben).

Hvor er hint gamle, hæslige Fruentimmer nu . . .?

Prinsen.

Hvis ikke Fanden har taget hende, saa stikker hun nu i Mandfolkeklæder og lader Pigebørnene indbilde sig, at et smukt Ansigt rimer paa et godt Hjærte. (kaster en Straasæk og et Tæppe hen til hende.) Naa, Katrine, bær dette ind!

Prinsessen
(uden at røre sig, ser ned paa ham).

Er jeg din Tjenestepige?

Prinsen
(rejser sig; rolig).

Du er min Hustru! Tag disse Sager! Det

er det Leje, som Du skal hvile paa under mit Tag. — Bær ind!

Prinsessen
(med korslagte Arme).

Aldrig!

Prinsen
(ser paa hende, bukker derpaa ironisk, tager Sagerne under Armen).

Hvis Deres Højhed tillader mig at passere ind gennem min egen Dør . . .! (bærer Sagerne derind, kommer tilbage, anden og tredje Gang, indtil han har baaret Alt ind.)

(Prinsessen har flyttet sig lidt, og ser paa ham med nogen Nysgerrighed, men stadig under sin fornemme Holdning.)

Prinsen.

Vi kan jo desværre ikke allesammen have forgyldte Møbler, kinesisk Porcellæn og Stegen paa Bordet af sig selv. Fattigfolk maa gaa smaat frem. Desbedre smager hver Skefuld Grød. — Hvis Du nu, Katrine, vilde gaa ind og sætte Gryden over Ilden . . .! (ler.)

Prinsessen
(staaende foran ham).

Du taler saa frejdig, som om Du alt var sikker paa din Sejer. Men har min Daarlighed endogsaa bragt mig i disse Pjalter og dette Følgeskab, saa véd jeg, hvem jeg er — og hvem Du er!

Prinsen
(foran hende, med korslagte Arme).

Jeg er Naturens frie Søn, en munter Ætling af raske Mænd og varme Kvinder helt op igennem

de graa Tider. Mener Du, at Klæderne gør Udslaget? Om jeg vilde pynte mig, blev jeg ikke engang saa velklædt, som en af dine skrammererede Lakajer — dengang Du var i din Herlighed. Nu staar vi paa lige Fod. Dit lyse Haar er svært, din Kind er frisk — ogsaa Du har Kræfter. Kan Du bruge dem til at dele min Gernings Byrder — saa vinder Du Dig Ære for Dig selv og min Hengivenhed. Men kom ikke til mig med luftige Nykker og Talemaader! Mig vokser Du ikke over Hovedet; og Du bliver selv ringe derved. — Gaa ind til din Gerning!

Prinsessen

(sætter Foden haardt i Jorden).

Her staar jeg; — jeg trodser Dig, dine Ord, din Magt, dine Kræfter . . .! Jeg sætter Vilje mod Vilje, Styrke mod Styrke . . .! Træl, som Du er, skal Du aldrig gøre mig til din Trælkvinde!

Prinsen

Dér, hvor Fornuften sover, maa Styrken vække. Her tager jeg Dig om dit hvide Haandled. Gyldent Armbaand har jeg ikke til Fæstegave. Men Mærket af denne Skruestikke skal være din Brudeskænk. Aldrig skal jeg tvinge Dig til hvad Du ikke vil give . . . men naar Du er alene, saa se paa dette røde Kærlighedspant — og kend din Overmand!

(Prinsessen synker i Knæ og holder med venstre Haand Skørtet op for Øjnene.)

Prinsen

(slipper hende, gør et Skridt tilbage, siger i den samme rolige Tone, som før, idet han peger paa Døren).

Katrine; Gryden staar paa Arnen — og venter kun paa Dig.

Prinsessen

(rejser sig, ser paa sin Haand, derfra hen paa Prinsen; gaar henimod Døren, drejer sig, som om hun betænkte sig, ser atter paa ham, der nikker smilende til hende; gaar ind).

Prinsen

Var jeg for haard? Nej — Kærlighed er aldrig for haard!

(Tæppet)

FEMTE BILLED.

Mikkels-Marked i Købstaden. En Gade, der ender i Torvet. Husene vender alle Gavlsiderne ud imod Gaden; Karnapper, smaa Spir paa Tagkvistene, Bislag udenfor Dørene.

Over Torvets Tage knejser Spiret paa en Domkirke.

Der er opført Boder (nogle af Træ, de fleste af Vadmels-Dug paa Teltstænger) langs Husene paa hver Side af Scenen.

Første Bod tilvenstre i Forgrunden er et Pottemagerudsalg. Boden er aaben ud imod Tilskuerpladsen, saa at man frit kan se derind hvad de handlende Personer foretager sig.

Paa samme Maade den ligeoverfor liggende Bod (Forgrunden tilhøjre), hvor der er Udskænkning af Øl og Vin. Her udenfor er hensat et Træbord med Stole.

Naar Tæppet gaar op, staar Borgervagten (Mændene bevæbnet med Spyd, Bøsser og Morgenstjærner) yderst fremme i Prosceniet. Paa Førerens Kommando gaar Mændene langsomt ned igennem Scenen, hist og her nikkende til en af de Falbydende. Naar de er kommen til Baggrunden, blander de sig imellem Mængden, der staar omkring Markedsgøglerens Estrade. Gøgleren gør nogle Kraftkunster med en Jærnstang, Kugler etc. Derpaa stiger han ned og gaar omkring med

sin Hue i Haanden. Lidt efter lidt trækker Folk bort. Hist og her foran en Bod staar en Kunde og købslaar.

I Pottemagerboden (tilvenstre) Prinsen og Prinsessen klædte som i forrige Billed. Prinsessen aftørrer og ordner Potter og Kar, som ere stillede udenfor og indenfor langs spinkle Hylder imellem Teltbodens Stager og Opstandere.

Skænkeboden ligeoverfor er endnu tom.

Prinsen.

Har Du talt Snesene, Katrine?

Prinsessen.

Der er syv Snese — med smaat og stort.

Prinsen.

Husk paa, vi sidder i Skyld og Gæld. Der er ikke Raad til at slaa noget i Stykker.

Prinsessen

(holder et Fad, som hun tørrer af med Skørtet).

Jeg er sulten.

Prinsen.

Jeg ogsaa! Men handlende Folk maa ikke tænke paa Middag før Vespertid kommer . . .

Prinsessen.

Jeg føler mig helt ilde; — jeg véd ikke, hvad der fattes mig.

Prinsen

(smiler).

Det kan vel have sin gode Grund. — Bare ikke forknyt, Katrine! . . . Naa, hvordan er det Du staar dér med Fadet? (hun taber det.) Saa!

Prinsessen
(angst).
Aa Gud, Du maa ikke skænde . . . !

Prinsen
(samler Skaarene op).
Hvad skulde det nytte at skænde? (tørt.) Nu kan Du lade, at Du har spist al den Mælkegrød, der kunde være i Skaalen!

Prinsessen.
Jeg skal nok passe bedre paa.

Prinsen
(som før).
Det kommer Du virkelig til! (vil gaa.)

Prinsessen.
Men Du maa ikke gaa. Jeg véd slet ikke, hvordan jeg skal forholde mig —

Prinsen.
Du skal bare forholde Dig rolig! (peger.) Du tager 1 Ort for de smaa Potter — tre Styver for de store — og Lerfadene dér kan Du sælge to og to for 1 Skilling.

Prinsessen.
Jeg skal nok huske det.

Prinsen.
Er det Fruentimmer, der vil købslaa, saa skal Du ikke vise Dig mild — for det bryder

Fruentimmer sig ikke om — men heller ikke tvær, for saa gaar de. Du skal ikke selv snakke, men lade dem snakke. Det vil de helst. Og Du skal forlange det mest mulige — for Fruentimmer vil gerne prutte.

Prinsessen.

Jeg skal huske det.

Prinsen.

Kommer der unge Fyre og vil handle med Dig, og fornemmer Du, at de har godt med Penge, saa kan Du støde et Fad ned og sige, at det var dem, der gjorde det.

Prinsessen.

Nej, det kan jeg ikke!

Prinsen

(ser paa hende).

Hvad var det, Du sagde? (hun bøjer Hovedet) Der er bare Et, Du skal vogte Dig for. Naar Skænkeboden histovre aabnes, saa vil der kanske komme drukne Personer til Dig. Da skal Du baade være døv og blind; — og endda kan det knibe. (vil gaa.)

Prinsessen.

Jamen . . .

Prinsen

(har gjort et Par Skridt hen imod en lille Gyde, der fører ind tilvenstre, standser, vender sig spørgende imod hende).

Prinsessen

(staar i den aabne Bod med nedslagne Øjne, løfter sit Blik, ser kærligt og dog forlegent paa ham).

Kunde Du ikke skaffe mig noget Brød — eller en Drik Mælk ...? Det suger saadan for Hjærtet!

Prinsen

(kommer tilbage; venlig men stadig rolig, tager hendes Haand).

Det er vel, som jeg formoder —?

Prinsessen

(lægger sit Hoved op mod hans Skulder).

Jeg har ikke ret turdet sige Dig det ...!

Prinsen

(klapper hende paa Kinden).

Er jeg saa slem da —?

Prinsessen.

Naar vi til Vaaren bliver En til derhjemme i Hytten — hvor skal vi da tage Brødet fra? Der er jo allerede saa knapt om det!

Prinsen

(smiler).

Vorherre har givet mig sunde og stærke Lemmer. (skælmsk, med dæmpet Stemme.) Det bliver da vel en Dreng?

Prinsessen.

Du er god — og saa munter idag: trods de daarlige Udsigter!

Prinsen

(klapper hende; ler).

Der er jo de allerbedste — siger Du!

Prinsessen.

(bøjer Hovedet, sukker).

Jeg frygter alligevel —

Prinsen

(med blødere Stemme end sædvanlig).

Jeg kan forstaa: det gaar Dig som enhver Kvinde. Du tænker med Ængstelse paa, naar Øjeblikket skal komme!

Prinsessen

Jeg frygter vel for Øjeblikket — men den Tid faar blive den Sorg! Der er noget andet . . .

Prinsen.

Naa —?

Prinsessen

(løfter Øjnene, ser mere bestemt paa ham).

Du holder nu lidt af mig — fordi min Kind er frisk — min Hals er hvid — og min Vækst er rank. (sukker.) Jeg véd bedst selv, til hvor liden Nytte jeg er Dig. — (holder inde, ryster paa Hovedet.) Ak, jeg frygter, at naar Du ser mig saa forandret — da vil Du ogsaa forandres imod mig. Thi Mandens Øje ser anderledes paa Kvinden, end Kvindens Øje paa Manden.

Prinsen

(rolig).

Hvem har lært Dig saa skønne Tanker om Manden? Og hvilke Mænd har Du før kendt? . . . (slaar pludselig over i en frisk Tone.) Nej, Ka-

trine! Bryd ikke dit Hoved med sligt. Gør din Pligt, naar Tid kommer, som frisk og rask Kvinde, der trækker Vejret sundt i den grønne Skov. (tættere ind ved hende og fortroligere.) Og lægger Du mig til Vaar en frisk og munter Dreng i mit Skød — da lad dem hundred Gange ynke os som Fattigfolk: Jeg har dog Lov til at kalde ham vor Prins og knæsætte ham, som var han Arving til alle Sommerens og Høstens Herligheder!

(kysser hende og gaar hurtigt ind igennem Gyden tilvenstre.)

Prinsessen

(ser overrasket efter ham).

Det var det første Kys han gav mig — ved højlys Dag!

Prinsen

(bøjer sig tilbage om Hjørnet).

Tag Dig i Agt for de Beskænkede! I hvert Fald har Du Borgervagten. Den har Prinsen for nylig bragt paa Fode igen! (gaar.)

Prinsessen

(i Tanker).

Prinsen! . . . . Der tales altid om ham! (sysler med Sagerne.) Aa, jeg er dog saa underlig til Mode.

Kasper

(kommer ind derovre i Skænkeboden; han har en ulden Nathue paa Hovedet og et bredt Læderforklæde over Koften; stiller Kander og Bægre i Orden, tager sig en Slurk Øl, nikker til Prinsessen.) Godmorgen, Genboerske!

Prinsessen
(uden at se op).

Godmorgen.

Kasper.

Det er ikke for det: saa tidligt paa Dagen er det heller ikke. Men en glad Mikkelsaften havde vi. Og da Gæsterne ikke vilde gaa hjem uden Lygte — og da min var slaaet itu ved det sidste Spektakel — saa forstaar hun jo nok, at Solen maatte lyse for dem. Desaarsag er det nu blevet lidt højt opad Formiddagen. (drikker.) Gesundheit! — god Appetit! — Vorherre give os et godt Mikkels Marked!

Prinsessen
(ser op).

Kunde Du ikke give mig en Drik Vand?
(stirrer paa ham, som om hun genkendte ham.)

Kasper.

Vand? — Jeg ejer ikke den Vare... Forbavser det Dig?

Prinsessen.

Det forekom mig, at jeg havde set dit Ansigt før.

Kasper.

Jeg plejer ikke at vise Folk Rygstykkerne, naar jeg kan undgaa det. Ærlighed varer længst (ler) — og man siger om mig, at mit Ansigt skinner saa aabent som Sol paa Morgenkvist.

Prinsessen
(mat).

Giv mig en Drik af hvadsomhelst — men jeg har ingen Penge.

Kasper.

Pengene kommer med Kunderne! (gaar over til hende med et Glas Vin; han har selv et Bæger med.) Skaal, Genboerske! Paa en god Handel! ... Du ser helt blegnæbet ud.

Prinsessen

Tak! Det gjorde godt; — jeg er fastende idag ...

Kasper.
(henter en Kurv med Brød).

Her er en Bolle! Der er rigtignok spildt Øl paa den — men desbedre glider den ned.

Prinsessen.

Tak! (spiser.) Men hvis jeg nu ikke kan betale Dig ...?

Kasper
(ler).

Du har jo en Mand ... jeg mener ham, den sortsmudsede Fyr. Han er vel din Mand? eller er han din Kærest'?

Prinsessen.

Ja.

Kasper
(ler).

Begge Dele? Saa meget des bedre! Naar en Mand hører op med at være Kæreste, og en

Kærest' ikke kan række til at blive Mand, saa er det galt. (drikker.) Gesundheit!

Prinsessen.

Min Mand har ingen andre Penge, end dem, jeg skal tjene idag. — Hvis jeg nu ikke tjener nogen . . .?

Kasper.

Hør, Genboerske; tal ikke mere om det Lapperi. Ellers maa jeg tro, at Du er forbandet fintfølende! Æd, drik og vær glad! Det staar der paa Skiltet af min Bod.

Prinsessen

Der er virkelig gode Mennesker til.

Kasper.

Ha ha ha. Hvoraf skulde ellers Vintappere og Værtshusholdere leve? — Jeg haaber at se din Mand som min Kunde.

Prinsessen
(ryster paa Hovedet).

Han drikker aldrig uden Vand.

Kasper.

Saa er han ingen god Ægtemand.

Prinsessen
(hurtig).

Jo han er! (tilføjer mere dæmpet.) Saa god, som jeg fortjener det.

Kasper
(prøvende).

Han slaar da vel ikke?

Prinsessen
(knejsende).

Slaa?

Kasper
(godmodig).

Naa ja, saadan — en lille Vinge?

Prinsessen
(bøjer Hovedet).

Han behøver blot at se...

Kasper.

Hør, Genboerske; der kommer mangen Herremand i mit ringe Hus — og jeg véd to for en, som nok kunde ha' Lyst til at se, hvordan man lavede de Sager dér — (peger paa Opstillingen) — hjemme hos Dig selv, naar Manden var ude!

Prinsessen
(bydende).

Ti stille med saadan letfærdig Snak! — eller skal jeg fortryde, at jeg bad Dig om en Villighed?

Kasper
(ser op i Luften, fløjter).

Den ene Villighed er den anden værd!... (hun vender sig bort ind i Boden.) Ja ja, Genboerske, vi kan være lige gode Venner for det... (ser ned ad Gaden.) Saa; nu kommer Kunderne!

Kasper
(synger).

Liden Kirsten hun lader sit Haar omskær'
— hej, frisk Mod deran!
hun sagde, hun vilde en Stalddreng vær'.
So vornehmen geh' man vider an,
dar ik bin ein vakker Jung,
hej, frisk Mod deran!

(Der er blevet mere livligt omkring ved Boderne. Flere Borgere og Folkesangeren kommer hen til Bordet.)

Første Borger
(tyk; rød i Ansigtet).

Vil I sidde hos?

Anden Borger.

Tak, som byder!

Kasper
(staaende, med Huen i Haanden).

Hvad er til Behag?

Første Borger.

Hvad mener Du, Hans Tøndebinder: skal vi tage Porse, Kongs-Bryg, Rostokker-Øl eller Malvasia?

Tredje Borger
(tunghør).

Ja ja, Klavs Garver, lad os det!

Anden Borger.

Det Svar var rummeligt!

Første Borger
(med megen Værdighed).

Jeg skal nemlig forklare: min Nabo er noget tunghørig — men det gaar over, mens han drikker. (til Kasper) Giv os et dobbelt Maal Malvasia — og Stob rundt til Selskabet!

Anden Borger
(som stadig ser over paa Prinsessen).

En smuk Udsigt!

Første Borger.

Hvad kigger I efter?

Anden Borger.

Stjærner!

Første Borger
(til Folkesangeren, der har siddet og stemt paa den Luth, han bærer Baand over Skuldren).

Du giver vel Sang — naar jeg giver Vin? Men noget med Ruf i!

Folkesangeren
(som har set over mod Prinsessen).

Jeg er oplagt til det Drøvelige idag.

Første Borger.

Hvad skal den Snak sige? Havde Du ikke en god Kvældsmad hos mig — og en god Seng at sove i, denne Nat?

Folkesangeren
(smiler).

Naar en Fugl ser den anden hænge med Næbet, saa knækker Tonen over...

Første Borger.

Passiar! Spær Næbet op — hæld Malvasia derned i — og syng saa sødeligt!

Folkesangeren.

Om hvad?

Kasper.

Om den søde Ægtestand!

Folkesangeren.

Den gaar til en Dansemelodi!

Kasper.

Baglæns —?

Folkesangeren.

Nej, vi begynder med Begyndelsen!

(synger.)

Den første Gang da jeg stod Brud,
— Fedlen ud! —
jeg var saa skær og fin af Hud.
Fedlen ud, og Fedlen da, og Fedlen mens vi danser!
Min Mand han var saa ejegod,
han spændte Skoen for min Fod,
men Baandet bundet var ihast
og Ægteskab og Skorem brast.

Kor.

Fedlen ud, og Fedlen da, og Fedlen mens vi danser!

Folkesangeren.

Den anden Gang da jeg stod Brud,
— Fedlen ud! —
da var ej nær saa fin min Hud.
Fedlen ud, og Fedlen da, og Fedlen mens vi danser.
For Penge købte jeg min Mand,
hans Lige fandtes ej i Land,
jeg løb og sprang, hvorhen han saa',
til selv han løb og lod mig staa.

Kor.

Fedlen ud, og Fedlen da, og Fedlen mens vi danser.

Første Borger.

Det gaar jo helt lysteligt.

Anden Borger.

Enden er vel ikke endda!

Folkesangeren
(synger).

Den tredje Gang da jeg stod Brud,
— Fedlen ud! —
jeg havde Rynker paa min Hud.
Fedlen ud, og Fedlen da, og Fedlen mens vi danser.
Min Mand var baade vind og skæv,
men lige godt han slog sin Væv,

han slog, saa Stol og Skammel brast,
av av! jeg sad i Væven fast.

Kor.

Fedlen ud, og Fedlen da, og Fedlen mens vi danser.

Folkesangeren.

Den sidste Gang da jeg stod Brud,
— Fedlen ud! —
min Kjortel var et linned Skrud.
Fedlen ud, og Fedlen da, og Fedlen mens vi danser.
Jeg havde kun min blotte Særk;
min Mand han var saa knokkelstærk,
han tog mig i sin kolde Favn,
dér sov jeg bort fra Sorg og Savn.

Kor.

Fedlen ud, og Fedlen da, og Fedlen mens vi danser.

Første Borger.

Det var en forbandet sur Vise; — den er ikke sød Vin værd.

Folkesangeren.

Saa lader vi Vinen staa! (gaar over til Prinsessen, der holder Skørtet op for Øjnene.) Hvad er I saa bedrøvet over, min gode Kone?

Prinsessen.

Jeg kan ikke gøre derfor — men jeres Vise gjorde mig tung om Hjærtet.

Folkesangeren.

Det er næppe Visens Skyld!

Anden Borger
(har rejst sig og er gaaet derover).

Kan jeg ikke hjælpe Jer? Alt, hvad jeg ejer, staar jeg til Rede med.

Folkesangeren
(ser smilende paa ham).

I byder raskt til!

Anden Borger.

Jeg har et stort Hjærte, og en gammel Kvinde derhjemme. Jeg trænger til at dele mig.

Folkesangeren.

Køb heller Konen sine Varer af.

Første Borger.

Man skal passe sit Selskab! (ser derover.) Ih! men den Smaa er nysselig . . . ! (rejser sig med nogen Umage, gaar over til Boden.)

Tredje Borger
(ved Bordet).

Han løber altid grassat efter Pigerne. Nej, Vin! det er noget, der er Gehalt i.

Kasper.

I er en god Tøndebinder: I sørger for at Fadet ikke trækker Vand! (de drikker sammen.)

Første Borger
(til Prinsessen).

Det var da nogle dejlige Gryder. (bøjer sig ind imod hende) Hvad tager hun for dem?

Prinsessen
(med bøjet Hoved).

4 Styver koster Stykket.

Første Borger.

I er dyr med Jeres Varer! Hvad koster et Kys? (tager hende under Hagen.)

Anden Borger.

Nej, det vil jeg byde paa.

Kasper
(raaber ovre fra sin Bod).

Lad Konen være i Fred, Borger!

Folkesangeren.

Lad det nu være godt! I kunde nemt faa jert Skind garvet.

Første Borger.

Hvad? garve...? Det er mig, som er Garver! (raaber over til Bordet.) Nabo, ræk mig min Pigkjæp... mit Spyd, siger jeg!

Kasper
(raaber højt).

Vinen bliver doven i Kanden!

Prinsen

(klædt som Krigsmand, i Pludderhoser, udskaaret Baret, Skrammer i Ansigtet, en lang Kaarde i et Lædergehæng, kommer hurtigt fra Baggrunden).

Holla! Drikkebrødre . . .! (han driver dem med udstrakte Arme tilbage til Bordet; slaar i Bordpladen.) To Kander Vin, af den allerbedste . . . og friske Stob rundt! . . . (stryger sit Mundskæg, ser sig om.) Hvem vil ikke drikke med mig?

Kasper

(kommer med Kander, klapper ham paa Skuldren).

I er en rigtig god Krigsmand — I kommer belejligt!

Prinsen.

Saperlot! Jeg kommer altid belejligt. (slaar med sin fyldte Pung i Bordet.) Skænk i, Vært! (løfter et stort Krus.) Prinsens Skaal!

Første Borger.

Nej, Kongens Skaal!

Prinsen

(ser paa ham).

Javel, Kongens Skaal! (de tømmer Krusene.) Og saa . . . Prinsens Skaal! (ser sig om, peger paa Tredje Borger.) Hvorfor rører den Mand dér ikke ved Bægret?

Folkesangeren.

(ler).

Han er tunghørig —

Prinsen.

Naa det er han! (slaar Borgeren paa Skuldren, saa ha falder fra Stolen ned under Bordet.) Prinsens Skaal!

Anden Borger og Folkesangeren.

Prinsen leve! (de drikker ud)

Første Borger.

Kongen gaar alligevel forrest.

Prinsen
(sætter sig).

Ja, naar han gaar. For Tiden ligger han desværre tilsengs.

Første Borger.

Gid han snart maa komme sig!

Prinsen.

Tak, min Ven! Jeg skal paa Slotsvagt iaften; dér skal jeg overbringe din Hilsen.

Første Borger
(frittende).

Ser I noget til Prinsen, Hr. Krigsmand?

Prinsen.

Undertiden ja; — han er meget paa Farten.

Kasper
(ler).

En rigtig vidtløftig Fyr! Man véd aldrig, hvor man har ham.

Prinsen
(ser paa ham).

Saadan et Tappekar har at tie stille, naar Godtfolk taler!

Kasper
(med Huen i Haanden).

Jeg beder ydmygeligen om Forladelse.

Prinsen.

Jeg har Rus idag; — derfor vil vi ogsaa være glade og synge.

Folkesangeren.

Jeg har nylig gjort en Vise til Prinsens Ære.

Prinsen.

Nej, ingen Prinse-Røgelse! Kan han sætte det igennem, som han arbejder paa — saa kan vi bagefter synge til hans Ære. (til Folkesangeren.) Kender Du den gamle Krigsmandssang?

Folkesangeren.

Jeg kender alle Sange.

Prinsen.

Saa spil dertil!
(synger).

Langvejs Færden er Krigsmands Sag,
Verden ligger ham aaben,
Feltherren stikker for Telt sit Flag
og straks er Soldaten i Vaaben!

Jægeren kryber i Marken langs Furen,
tjener paa Maven sit daglige Brød,
Krigsmanden spiller i Breschen paa Muren
  Terning med Fjenden om Liv og Død:
  vinder han Spillet, se saa kan han synge,
  danse paa Tomten, hvor Byen blev brændt;
  Penge i Masser og Piger i Klynge —
:|: taber han, ja saa er Visen endt!

Langvejs Færden er Taabers Sag,
hjemme kan Sejren vindes,
ud ad hvert Vindve der stikker et Flag
  og Kranse til Krigsmanden bindes!
Borgeren bejler med Hatten for Brystet,
hværver sig Kone for Kælder og Bod,
Krigsmanden ler, naar han Glutten har krystet,
  gaar, naar hun græder, det unge Blod:
  Løfter han gav ej, og brød dem ej heller,
  Faklen han har kun for Bryllupet tændt,
  nu kan den lyse i Bod og i Kælder,
:|: slukkes den — ja saa er Visen endt!

Første Borger.

Det var, om jeg maa sige, en liderlig Vise?

Prinsen

(ser paa ham).

Er *I* Puritaner — saa lyver jeres Ansigt.
Man skal synge Salmer i Kirken og Drikke-

viser ved Bægrene . . . (ser over til Prinsessen der imidlertid har købslaaet med nogle Kvinder.) Hilledød! Hun er ikke ilde! (rejser sig svinglende, gaar derover.)

Kasper.

Saa! Nu blir der ganske bestemt Spektakler!

Prinsen
(med Haanden hilsende op til Baretten).

Ej mit smukke Barn; sælger hun Lertøj? Det er ligesaa skrøbelige Varer som Smaapigers Dyd — og Konernes med! (hun ser bort fra ham.)

Folkesangeren.

Lad det nu være godt, Hr. Soldat!

Prinsen.

Hvad koster hele Krammet — og Fuglen med i Buret? (støtter sig til Boden.)

Prinsessen.

Jeg beder Jer saa mindelig, Hr. Soldat — riv ikke noget ned for mig! Handelen gaar saa smaat idag.

Prinsen.

Saa maa Øjnene ingen Kunder have i Hovedet — eller hvad jeg vil sige . . .

Anden Borger.

Jeg tager hende paa mig!

Prinsen.

Jeg tager Jer alle paa mig.

Anden Borger.

Gaa hjem og sov Rusen ud!

Prinsen

(læner sig tungt op imod Boden, trækker Kaarden).

Tag Dig i Agt!

Prinsessen

(løber med et lille Skrig ud af Boden).

Alle.

Bort med ham!

Prinsen.

Fanden i Vold med hele Slænget! (han knækker Opstanderen, slaar om sig med Kaarden, alle Lersagerne ramler sammen, han tramper paa dem, hugger Spydet ud af Haanden paa Borgeren, løber ud gennem den lille Gyde tilvenstre.)

Kasper

(som næppe kan bare sig for at le).

Det var da Fanden til Krigskarl!

Første Borger.

Vi maa efter ham!

Kasper.

Han er allerede langt borte! (holder sig i Siden, ler.)

Anden Borger.

Hvad ler Du af? (peger paa Prinsessen, der sidder grædende mellem alle Skaarene.)

Kasper.

Gudbevares! Jeg ler aldeles ikke!

Første Borger.

Og mit Spyd?... midt over... Det skal han betale mig!

Tredje Borger
(kryber frem under Bordet).

Hvad er paafærde?

(Der samler sig Folk fra Baggrunden.)

Anden Borger.
(rækker Prinsessen Paanden).

Kom, vi maa se at hjælpe Jer!

Prinsessen.

Aa Gud, det er knust Altsammen. Min Mand — min Mand.

Anden Borger.

Han skal ikke krumme et Haar paa Jeres Hoved...

Prinsessen.

Han er god — han er god! Men hvad skal jeg gribe til...? Vi skylder paa det Altsammen.

Folkesangeren.
(river raskt sin Hue af, holder den frem).

De Godtfolk vil nok give deres Skærv...

Første Borger
(til Tredje Borger).

Hør Du, Nabo — vi maa hjem og se til Huset!

Kasper.

Det staar nok! — der er ingen Fare.

Tredje Borger.

Ja, Du har Ret, Nabo! (de gaar).

Kasper.

Nu kunde han høre!

(Der raabes: Borgervagten!)

Kasper.
(ler).

Som sædvanlig bagefter!

(Tæppet.)

SJETTE BILLED.

Borgens store Stegers. Sværtet Bjælkeloft, hvide Mure med blanke Køkkenredskaber, Fade af Metal og Ler i Rækker ovenover hinanden. I Baggrundens Hjørne tilvenstre er Skorstenen med et svært, fremspringende Røgfang. En stor Kedel hænger ned i en Jærnkrog, Ilden knitrer paa Arnen. Opad Muren ved Ildstedet Pustere, Brandjærn, Ovnragere, Stegespid. Dør i Midten af Baggrunden. I Hjørnet tilhøjre springer Fadeburet frem, ligesom et stort Skab, der gaar fra Loft til Gulv. I Væggen tilhøjre sidder et Vindu højt oppe i den tykke Mur med Jærngitter, hvorigennem er stukket grønne Grene. Tilhøjre og tilvenstre langs Væggen Køkkenbord med Skabsdøre i, og ovenover Træhylder med Køkkensager. Tilvenstre Hugge- og Kød-Blok med Øxe og Træhammer, tilhøjre Suletønde, Snittebakke, Vandtønde med Øse osv.

Piger og Terner have travlt rundt omkring; nogle hakker Kaal, nogle lægger Dejg op, nogle staar ved Skorstenen, puster med de store Pustere til Ilden, hælder Vand i den store Kedel; nogle langer Kød op af Suletønden, en hugger Skank tilrette paa Kødblokken, en staar paa en Stige og tager Messing- eller Tinfade ned af Rækkerne. Der er en Vimsen frem og tilbage over Gulvet.

Første Terne

(bærende en Kurv, standser foran Anden Terne midt paa Gulvet).

Hun skal være fra Rusland . . . **(gaar videre)**

Anden
(med en Kasserolle).

Nej fra Polens Land . . . (videre).

Tredje
(vender sig om fra Huggeblokken med Kniv i Haand).

Snak; det er Kongens Datter af Engeland . . .

Fjerde
(fra den modsatte Side, vender sig om med Armene fulde af Dejg).

Pyt! Det er Datteren af Rhingreven . . .

Kokkepigen
(vender sig om fra den store Kedel paa Skorstenen, med en vældig Træslev i Haanden).

Jeg véd det ganske bestemt; — for en af Jægerne sa'e det — og han har hørt det af Kasper Røghat selv . . . (nærmer sig, stadig med Sleven i Haanden, Midten af Scenen, hvor ogsaa de Andre rykker hen imod, saa at de samles i et stort Kor).

Første Terne.

Hvad sa'e han . . .?

Kokkepigen.

At Prinsens Tilkommende ikke var nogen Anden end Prinsessen af Illyrien!

De Andre.

Ha, ha, ha.

Første Terne.

Det er saa længe siden . . .!

Fjerde.

Det var jo hende, som Prinsen fik en lang Næse af!

Kokkepigen
(med løftet Slev).

Det er Løgn i din Hals . . . !

Fjerde.

Nej . . .

(»Jo», »Nej«, »Ja« ! osv.; alle mundhugges; den store Kedel paa Skorstenen koger over; stor Allarm og Skrig; alle løber til deres Pladser.)

Fadebursternen
(kommer ind med to slagtede Høns, sammenbundne ved Halsene; standser midt paa Scenen).

Uh! jeg kan ikke taale at høre Tale om Bryllup.

Kokkepigen
(fra sin Plads henne ved Ilden).

Det er jo ikke Dig, som skal giftes?

Fadebursternen.

Det er just Fejlen! (kaster Hønsene langt fra sig.)

Kokkepigen.

Kan Du styre Dig!

Fadebursternen.

Nej, jeg kan ikke og jeg vil ikke. Det ligger i Luften. (peger op imod Vinduet paa Grenene.) Der er de grønne St. Hansblus! Hvem der nu var ude i Landsbyen! . . .

Kokkepigen.

Du er galen! Derude har de vel ogsaa Arbejde for . . :

Fadebursternen.

Derude har de den liflige Sommer — hver Pige sin Kærest' — hvert Par sin lille Lund at mødes i! Her er man muret inde, Dag som Nat; — man har ikke uden de svedige Madsvende og de drukne Borgestu-Karle! (spytter.) Pøj! — Men jeg vil danse, vil jeg — som dansede jeg til mit eget Bryllup. Trallalala! (hun svinger en af Pigerne rundt.)

Kokkepigen.

Va'r Dig; nu kommer Køgemesterinden!

Fadebursternen.

Jeg blæser ad hende! Kom, Piger! Er vi ikke unge og raske? Trallalala! —

Kokkepigen.

Du er aldeles galen!

Fadebursternen.

Ja nok! Blodet spænder mig — og saa spænder jeg igen. (har faaet alle Pigerne ud paa Gulvet og stillet dem op; hun danser en Slags Kæde-Dans med dem og synger selv dertil:)

Min Fader var fra Flandrens By, fra Flandren
var min Broder,
men jeg har lært i Spanjeland at danse hos min
Moder.
— Træd let paa grønne Vold, træd let, I Piger! —

Og jeg var ung og jeg var skøn, mig vilde
Hvermand have,
med Ridder dansed jeg og Præst, med Kejser
og med Pave.

Jeg dansed op for Himlens Port; dér stod St.
Peder inde:
»Nej Himlen har ej Tilje for slig danselysten
Kvinde!«

Da gik jeg mig for Troldens Høj: »Og er Du,
Trold, tilstede,
saa stig herud paa grønne Vold og lad os Dan-
sen træde!«

Han tog mig i sin laadne Favn og stræbte hvad
han kunde,
vi dansed ret i Luften op, højt over grønne
Lunde.

Vi dansed Maanen helt omkuld og alle smaa
Planeter,
vi dansed imod Himlens Dør; vi dansed mod
St. Peder.

St. Peder mæled: »Er Du dér, Du dansegalne
Kvinde,
giv Trolden Løbepas — Du kan vel bedre Sel-
skab finde!

»Vor Tilje blev just skuret blank til Pintse
dennesinde,
saa slip din lede Trold og dans med Englene
herinde!«
— Træd let paa grønne Vold, træd let, I Piger! —

Kokkepigen.

Nu faar I en Ulykke!

(Døren aabnes, Køgemesterinden, med Hue, Forklæde, stort Nøgleknippe ved Bæltet, træder ind; bagefter hende kommer Prinsessen i sin fattige Dragt og med Tørklæde over Hovedet; hun ser sig sky omkring.)

Køgemesterinden
(med Myndighed).

Hvad er det? (Pigerne fare med et Skrig fra hinanden og hen paa deres Pladser.) Er I derfor i Lænsmandens Brød? . . . Ja jeg skal forklage jer! . . .

Fadebursternen
(som har samlet Hønsene op; studs).

Gaa I kun til Lænsmand! Han ta'r Jer straks under Hagen — eller kniber Jer i den fede Flanke . . .

(Pigerne ler.)

Køgemesterinden

Dig skal jeg nok faa tam . . .?

Fadebursternen.

Jeg hører til Vildtet . . . Her har I det Tamme! . . . (hænger hende Hønsene om Halsen.)

Køgemesterinden.

Skammeligt! Jeg gaar lige til Prinsen...

(gør sig fri.)

Fadebursternen.

Saa hils ham og sig, at vi skal baade brygge og bage til hans Bryllup — men ikke lade os kommandere af Lænsmands Bisloperske!

(Pigerne ler.)

Køgemesterinden.

Din Tøjte!

Fadebursternen.

Tag Jer selv om Næsen!

Køgemesterinden.

Du løber efter Kasper Røghat -- den Hanskvast!

Fadebursternen

(med Armene overkors).

Han løber efter mig og jeg efter ham. Vi vil se at løbe et Bryllup op sammen.

Køgemesterinden

(gaar forbitret tilbage til Døren, løber imod Prinsessen, som staar dér med sænket Blik).

Hvad vil den Betlerske?

Prinsessen

(frygtsom).

I gav mig selv Lov...

Køgemesterinden.

Aa! . . . (ud, smækker Døren i efter sig.)

Fadebursternen

(ler).

Den Drage kan man da magte! (til Prinsessen.) Gav hun Dig Lov at samle Levningerne —?

Prinsessen

(med sagte Stemme).

Ja.

Fadebursternen.

Kan Du tage fat? — Du ser mig ud til at have kendt bedre Dage!

Prinsessen.

Jeg har lært mig til at tage fat.

Fadebursternen.

Kan Du bære Vand op fra Brønden?

Prinsessen

(lidt tøvende).

Jeg har en Lille derhjemme, som jeg giver Bryst . . . Det tager paa mig . . . (forlegen) for den Lille er en stor Dreng!

Fadebursternen

(ser paa hende; ler).

Ja saa? — Tag mig de Høns op, som hun smed dér!

Prinsessen

(ser paa hende, rører sig ikke).

Fadebursternen.

Naa! Er Du døv . . .? (Prinsessen bukker sig, tager Hønsene op, rækker hende dem.) Det er godt; nu kan Du tage Skamlen dér og plukke den ene — (kaster hen til hende) saa plukker jeg den anden — og imedens sladrer vi lidt sammen . . . for jeg maa altid passiare, naar jeg skal være flittig. (De sidder ligeoverfor hinanden, hver paa sin Skammel.)

Prinsessen
(plukker).

Det er vist ikke rigtigt?

Fadebursternen.

Nej, Du skal gøre saadan som jeg (plukker, saa Fjærene ryger omkring.) Den Høne maa behandles pænt! Husk paa, den skal i Gryden til Prinsens Bryllup!

Prinsessen
(stedse med noget dæmpet Stemme).

Prinsen af Danmark skal altsaa giftes nu?

Fadebursternen.

Jamænd! skal han saa — det dejlige Menneske. (hurtig) Har Du sét ham?

Prinsessen.

Jo — jeg har set ham?

Fadebursternen
(hurtig).

Ikkesandt? saadan en Krop! Og har Du hørt ham tale?

Prinsessen.

Jo — jeg har hørt ham tale.

Fadebursternen.

Og Du kan **dog** sidde rolig paa Stolen, naar vi taler om ham? Aa, naar jeg tænker paa, at hun, den fremmede Prinsesse, inden tre Aftener skal i Brudeseng med ham . . .

Kokkepigen
(henne fra Skorstenen).

Du er galen, Kirstine!

Fadebursternen
(vender sig, hurtig).

Ti stille! Jeg taler ikke til Dig! (til Prinsessen.) Hvordan er det, Du bærer Dig ad?

Prinsessen.

Er det ikke rigtigt?

Fadebursternen.

Naar havde *I* sidst en Høne i Gryden?

Prinsessen.

Ak! ikke saa længe vi har boet derhjemme i Hytten.

Fadebursternen
(flytter med Skamlen over imod hende).

I er altsaa fattige — Du og din Mand? (Prinsessen nikker.) Har **han** ogsaa kendt bedre Dage?

Prinsessen.

Jeg tror det undertiden; men jeg vover mig ikke til at spørge derom. (tilføjende.) Det kan ogsaa blive det samme.

Fadebursternen
(fortrolig).

Hvordan ser han ud?

Prinsessen.

Du maa have set ham her paa Slottet, naar han kom om Morgenen med Brændeved eller med Sækkene for Kulsvierne —

Fadebursternen.

En stor, køn Karl? — noget sort og beskidt i Ansigtet? .... Naa, sligt skader jo ikke! (Prinsessen nikker.) I de sidste Dage har jeg ikke set ham?

Prinsessen.

Han havde forslæbt sig, sagde han. Han maatte blive liggende i Sengen. Intet var der at spise hjemme. Saa maatte jeg gaa omkring og tigge sammen fra Dør til Dør den hele Dag... (tilføjende.) Det var en tung Gang!

Fadebursternen.

Men — den Lille?

Prinsessen.

Ham beholdt Manden hjemme hos sig i Sengen.

Fadebursternen
(rykker Skamlen tæt ind til hende).

Hør Du! — det maatte jeg dog gerne vide: Hvis nu Kasper og jeg ikke kan vente saa længe — hvis vi flytter sammen, inden han faar noget Fast — vil vi saa ikke komme til at bides, fordi Krybben er tom?

Prinsessen
(smiler stille).

Hvor kan jeg vide det?

Fadebursternen
(eftertænksom).

Holder Du af din Mand?

Prinsessen
(bestemt).

Ja jeg gør!

Fadebursternen.

Og han af Dig?

Prinsessen.

Han har aldrig sagt mig det; men det tror jeg.

Fadebursternen.

Hvorfor holder Du af ham?

Prinsessen
(undsélig).

Kan man svare paa sligt? — Jeg véd blot, at jeg aldrig vilde kunne blive nogen anden Mand god . . .

Fadebursternen

Længes Du aldrig tilbage efter den Tid, da Du kunde have Høns i Gryden hver Dag?

Prinsessen
(bøjer Hovedet).

Jeg var ikke lykkelig dengang.

Fadebursternen.

Men hvis En nu bød Dig den Tid igen . . . ?

Prinsessen
(med et Suk).

Det gør Ingen. Men om saa var, maatte jeg have min Mand og mit Barn med mig . . . .

Fadebursternen
(lægger Haanden paa hendes Skulder.)

Hør Du; det maatte jeg dog gerne vide: Det er vel sødt med saadan en lille En —?

Prinsessen.

Aa! . . .

Fadebursternen.

Naar det blot ikke var saa slemt at faa dem!

Prinsessen
(ivrig).

Men naar man har det lille Væsen — naar det ligger i Ens Arm: . . . ja, kun en Kvinde kan paa en andens Ord føle, at det maa være Lykke!

Fadebursternen
(barnagtig glad).

Virkelig?

Prinsessen.

Om man var en stor Kejser, om man var en smuk Prins — ingen Mand kan dog have Anelse om den Lykke, som den aller ringeste Daglejers Kvinde føler — blot ved at skænke et lille Væsen Livet, som hun har avlet i Kærlighed med sin Mand!

Fadebursternen
(ser paa hende med en Blanding af Forbavelse og Beundring).

... Man kunde ordenlig faa Lyst — (afbryder, hurtig.) men nej, nej, — Smaabørn og Smaakaar de rimer ikke! Naar man ikke véd, hvor man skal tage Føden fra til næste Uge, saa kan man ikke se med Glæde paa Ungen i Skødet.

Prinsessen
(med straalende Øjne).

Det blev maaske ikke sunget ved min Vugge, at jeg skulde gøre Barsel histude i Skovhytten. Mens jeg gik med mit Barn, da græd jeg tidt for stukne Bolstre og Silkepuder. Men da Tiden kom og jeg fødte, da lærte jeg at velsigne de Pjalter, hvori jeg svøbte den Lille; — og jeg var rig som en Dronning, blot fordi dette Bryst her havde Næring for min Prins, min Skat, min dejlige Dreng!

Fadebursternen.

Nej, hvad siger Du!

Kasper
(hurtig ind ad Døren; han er klædt om i Første Akt).

Hejsa, hejsa, Piger! (vinger et Alenmaal i Haanden.) Frisk Mod deran!

(Fadebursternen er sprunget op; hun og alle Pigerne løber ham i Møde. Prinsessen søger hen til Køkkenbordet tilhøjre, hvor hun under det Følgende iagttager Alt paa en forlegen og sky Maade.)

Kasper.

Tilbage! siger jeg! Vil I have Respekt!

Fadebursternen.

For Dig! (kysser ham.)

Kasper.

Ja for mig! (svinger sin Alen.) Jeg er bleven prinselig Maaler, Vejer og Vrager — fuldstændig justeret! (kysser Kokkepigen.)

Fadebursternen.

En rar Herre, den Prins! Snart er han hist og snart er han her — og Ingen véd rigtigt, hvor han stikker. Han kommer til Slottet paa de mærkeligste Tider — og vips! er han borte igen.

Kasper.

Han er, som Gud og Hvermand véd, en vældig Jæger.

Fadebursternen.

Pigejæger?

Kasper
(løfter sit Alenmaal).

Vil Du tie! — Kan en Prins ikke have de tusinde Sager at passe, naar han skal lære at styre Land og Rige? Det er slet ikke saa let at styre Land og Rige nutildags!

Fadebursternen.

Du giver kun halv Besked. Men bi Du, til vi kommer sammen!

Kasper
(tager hende om Livet, svinger hende rundt).

Dér har Du al den Besked, Du faar! — Men nu skal vi tale alvorligt. Ser I, Piger! Jeg er kommen her paa Prinsens Bud, for at tage Maal af Jer...

Fadebursternen
(hurtig).

Til en ny Kjole?

Alle Piger
(klapper i Hænderne).

Aa, den søde Prins!

Kasper.

Lad mig faa Ørenlyd! — I véd, at Prinsen skal holde Bryllup...

Alle.

Ja, ja.

Kasper.

Med en fremmed Prinsesse . . .

Første Terne.

Fra Rusland —

Anden.

Nej, fra Polens Land —

Tredje.

Kongens Datter af Engeland —

Fjerde.

Datteren af Rhingreven —

Kokkepigen.

Snak! Prinsessen af Illyrien . . .

Kasper

(ler).

Javist — Prinsessen af Illyrien! (ser over imod Prinsessen.) Men hvem er det, dér staar?

Fadebursternen.

Et stakkels Fruentimmer ude fra Skoven. — Fortæl bare videre!

Kasper.

Prinsen skal holde Bryllup med en fremmed Prinsesse . . . Men hun er bleven syg undervejs.

Alle.

Aa!

Kokkepigen

(kaster Sleven).

Saa kunde vi, min Tro, ha' sparet os al den Slid og Slæb!

Kasper.

Ingenlunde! — Prinsen holder Bryllup alligevel!

Fadebursternen.

Med Prinsessen?

Kasper.

Ja naturligvis! (forklarende.) Prinsen vil giftes!

Fadebursternen.

Jamen . . .

Kasper.

Stille! — Prinsessen vil nok ogsaa giftes, lader det til. Hun har sendt sin Brudekjole hid med den Besked, at hun skulde komme selv, saasnart hun kunde. Imidlertid skulde Prinsen lade nogle unge Fruentimmer prøve Kjolen: og den, hvem Kjolen passede, skulde være Prinsessens Stedfortræder under Vielsen — men ikke længer!

Alle

(i Munden paa hverandre).

Aa, lad mig prøve den!

Fadebursternen.

Jeg begynder — for jeg er din Kæreste! Hvor har Du Kjolen?

Kasper.

Den ligger vel forvaret. Men jeg har faaet et nøjagtigt Maal — som jeg ikke siger Nogen. Altsaa begynder vi ... (begynder at maale paa Fadebursternen).

Fadebursternen.

Av! Jeg er altfor kilden...

Kasper.

Og meget for lang i Livet!

Fadebursternen.

Er jeg lang i Livet...?

Kasper

(med paatagen Værdighed).

Det gør mig ondt at maatte sige Dig: Du er vejet, maalt — og vraget!

Fadebursternen.

Din Klodrian! (giver ham et Ørefigen.)

Kasper.

Ja jeg skal... (løfter Alenmaalet.)

Alle Pigerne flokkes om ham med Udraabene: »Nu jeg!« — »Tag mig!« — »Søde Kasper, lad mig!« osv. Han maaler En efter En og siger: »Du er for smal over Skuldrene!« — »Du er for bred over Bagen!« — »Du har jo slet ingen Hofter!« — »Du har for lidt foran og for meget bagtil!« osv. Latter, Skrigen, smaa Hvin. Naar Larmen er paa sit højeste, aabnes Døren. Ind træder Prinsen i sin glimrende Hofdragt fra Første Akt.

Prinsen.

Det maa jeg sige: Du gør Dig Umage nok!

(gaar frem.)

Alle Pigerne.

Prinsen!

(viger tilside.)

Prinsen

(til Kasper).

Naa; har Du fundet Nogen ...? (peger paa Fadebursternen.) Hun dér?

Kasper

(bukker).

Desværre — jeg maa tilstaa: ikke engang hun ...!

Fadebursternen

(nejer dybt).

Det er virkelig ikke min Skyld, Hr. Prins!

Prinsen

(smiler).

Saa maa det være din Mo'rs eller din Fa'rs! (til Kasper). Har Du prøvet dem Alle? ... (ser omkring, peger paa Prinsessen, der, saasnart hun saa' Prinsen, har søgt at gemme sig saa meget som muligt.) Hvem har vi dér?

Kasper

(lader meget ligegyldig).

Aa, det er kun en sølle Kone ude fra Skovhytten!

Prinsen
(ser skarpt paa hende; hun dækker halvvejs for Ansigtet med Hænderne).

Hun ser jo ganske godt ud — trods Klæderne. Lad os faa hende frem! (Hun skubbes frem; Kasper tager hende ved Haanden, drejer hende rundt, saa at hun vender Ryggen til Prinsen.) Ryggen er ikke ilde. Lad os se den anden Side!

Prinsessen
(næsten synkende i Knæ).

Skaan mig!

Prinsen
(venlig).

Hvad er hun ræd for? Vi gør Dig intet Ondt. (til Kasper.) Maal hende!

Kasper
(tvinger hende til at rejse sig op; hun har stadig Blikket nedslaaet; maaler hende).

Det passer — det passer akkurat. Vil I se, Herre?

Prinsen.

Ja virkelig!

(Mumlen blandt Pigerne.)

Prinsessen.

Naade! Min Mand ligger syg derhjemme. Han har intet kunnet fortjene de sidste Dage, og han sagde, der kunde gaa langt hen inden han atter kom op. Saa besluttede jeg mig til . . . (holder inde.)

Prinsen
(ler).

At gjæste vort Fadebur!

Prinsessen
(vrider sine Hænder).

Ak!

Prinsen.

Og nu har vi Fuglen i Buret. Véd din Mand noget derom?

Prinsessen.

Nej — min Mand véd intet derom.

Prinsen
(spottende).

Naar vi skal se til, saa er det en Krønike: — Du har ingen Mand, som ligger syg derhjemme!

Prinsessen.

Jeg sværger...

Prinsen
(til Kasper).

Jeg skulde næsten tænke, at denne Kvindes Mand befandt sig vel?

Kasper
(bestemt).

Ja! — i bedste Velgaaende!

Prinsessen
(fortvivlet).

Jeg besværger Jer: lad mig gaa hjem til min Hytte . . . (stærkt) Mit spæde Barn venter paa mig!

Prinsen

(hovedrystende, med et Sideblik til Kasper, der besvarer det ved ligeledes at ryste paa Hovedet).

Vi har intet andet Valg. Hun bliver her. Kjolen vil passe hende. (Man hører udenfor Jægerhornene, der spiller de første Satser til en Festmarsch; Alle lytter; Prinsen slaar op med Haanden, smilende:) Hør, hvor lystigt! De Toner klinger, som var det min Bryllupsmarsch! (gaar til Døren; Pigerne omringer Prinsessen.)

(Tæppet hurtigt.)

SYVENDE OG SIDSTE BILLED.

Borgens Hal. Tilvenstre i Forgrunden et højt Buevindu. I Baggrunden tilhøjre og tilvenstre Døre. Hoffolk samtaler i Grupper. Vagt og Musikanter i Baggrunden.

Kasper

(i Forgrunden tilvenstre; giver et Tegn til Musiken.)

Saa hold dog op! — Man kan ikke høre, hvad man selv siger . . .

En af Hoffolkene

(til Kasper).

Det varer noget længe.

Kasper.

Ja, naar en Prinsesse skal klædes paa .

Anden Hofmand.

Ligner hun virkelig en Prinsesse?

Kasper.

Det vil I faa at se?

Første Hofmand.

Kasper er stor paa det idag.

Kasper.

Jeg blir større inden Aften.

(Hoffolkene ler.)

Første.

Virkelig? —

Kasper.

Det vil I faa at se!

Anden.

Hør Kasper; lad os være gode Venner. Hvor skriver hun sig egentlig fra —?

Kasper

(peger ud gennem Vinduet).

Kan I se Hytten derhenne —? Flettede Vidier og Straatag! Det hele kunde ryge i Lyset i et Øjeblik.

Flere.

Naa? —

Kasper.

Dér kom hun fra: Men jeg tror oprigtig talt ikke, at hun faar Lov at gaa tilbage dertil igen.

Første

(fortrolig).

Prinsen skulde virkelig have i Sinde at beholde hende...

Anden.

To for En...? (Latter.)

Kasper
(med Værdighed).

Tys, I Herrer! Jeg vil lade, som jeg Intet har hørt . . .

Første.

Du lader nok, som om Du allerede var Lænsmand paa Slottet?

Kasper.

Jeg begynder saa smaat at øve mig.

(Man hører Lyden af et Strengeinstrument udenfor.)

Flere.

Hvad er det?

Kasper
(ser ud ad Vinduet).

Midsommerfesten begynder. Det er Folkesangeren, som staar dér nedenfor. (vinker ud.) Hejda!

Første Hofmand.

Hvad vil Du?

Kasper.

Han skal synge for os her oppe.

Første.

Ja, hvis Prinsen tillader . . .

Kasper.

Jeg tager Alt paa min Kappe idag!

Folkesangeren
(kommer).

Hvad er til Behag?

Kasper.

Giv os din bedste Sang!

Første Hofmand
(snor sit Skæg).

En Krigssang —

Anden.

En Kærlighedsvise —

Folkesangeren.

Min bedste Sang er Midsommer-Visen. Den handler om Fred og om Kærlighed. (spiller paa sin Luth, synger:)

Vi elsker vort Land,
naar den signede Jul
tænder Stjærnen i Træet med Glans i hvert Øje,
naar om Vaaren hver Fugl
over Mark, under Strand
lader Stemmen til hilsende Triller sig bøje:
vi synger din Lov over Vej, over Gade,
vi kranser dit Navn, naar vor Høst er i Lade;
men den skønneste Krans
blir dog din, Sante Hans!
den er bundet af Sommerens Hjærter saa varme,
saa glade.
Vi elsker vort Land,
men ved Midsommer mest,
naar hver Sky over Marken Velsignelser sender,
naar af Blomster er flest,
og naar Kvæget i Spand
giver rigeligst Gave til flittige Hænder!

naar ikke vi pløjer og harver og tromler,
naar Koen sin Middag i Kløveren gumler:
da gaar Ungdom til Dans
paa dit Bud, Sante Hans!
ret som Føllet og Lammet, der frit over Engen
sig tumler.

Vi elsker vort Land,
og med Sværdet i Haand
skal hver udenvælts Fjende beredte os kende,
men mod Ufredens Aand
over Mark, under Strand
vil vi Baalet paa Fædrenes Gravhøje tænde:
hvert Sogn har sin Heks og hver By sine Trolde,
dem vil vi fra Livet ved Glædesblus holde;
vi vil Fred hertillands,
Sante Hans, Sante Hans!
den kan vindes; hvor Hjærterne aldrig blir
tvivlende kolde!

Prinsen

(er traadt bryllupsklædt ind i Baggrunden tilhøjre Naar Sangen er endt, gaar han frem og siger til Folkesangeren)

Din Vise er god og fortjener en Belønning. Du skal blive min Sanger.

Folkesangeren

(bukker dybt).

Prins! Jeg er hele Folkets Sanger.

Prinsen

(ser paa ham).

Du afslaar . . .?

Folkesangeren.

Nej. Jeg skal komme, naar I vil — men jeg maa have Lov at gaa, naar en højere Magt, end I, kalder paa mig!

Prinsen
(spørgende).

Kongen . . . ?

Folkesangeren
(bukker).

Friheden!

Kasper.

Eders kgl. Højhed! Lad ham løbe. Disse Digtere og Sangere har altid en Skrue løs . . .

Prinsen
(smiler).

Hans Skrue synes at sidde fast. Det var Synd at rokke ved den.

(Prinsessen føres ind fra Baggrunden tilvenstre.)

Prinsen
(med et Udraab).

Ah! (gaar hende i Møde.)

(Alle bukker og blotter Hovedet.)

Første Hofmand
(til Kasper).

Hun ligner en virkelig Prinsesse!

Kasper.

Sa'e jeg det ikke? —

Prinsen
(giver Forsamlingen et Vink).

Lad os ene!

(Alle trækker sig tilbage; han fører hende hen i Forgrunden tilvenstre; hun staar med bøjet Hoved.)

Prinsen
(smiler).

Du hedder Katrine!' Nuvel, Du skal vide:
naar Lyset i By og i Borg er slukket,
naar sidste Gang Leve! for Bruden er drukket,
da savner jeg Dig i min Arm, ved min Side!
Vel véd jeg, Du stammer fra Hytten derhenne,
men lidet man skal det i Aften kende:
den Krone, der pryder dit duftende Haar,
den Silke, der lindt Dig om Lænderne slaar,
den Stads, som Du fylder saa kongeligt ud —
det er, som den vilde med Rette Dig nævne
min rette, min sande trolovede Brud!

Prinsessen
(gør sin Haand fri).

I ejer vel over mig Magt og Ævne
at klæde mit Legem i kongeligt Skrud:
men min er ej Kronen, som pryder mit Haar,
husk, at jeg her for en Anden staar!

Prinsen
(tager hendes Haand).

Du lille Nar! Behold hvad jeg skænked.
Din Skønhed har til din Fod mig lænket;
fortryllet jeg véd hverken ud eller ind,
jeg spjætter som Fluen i Vævens Spind;

at rive isønder de fangende Baand,
nej dertil aldrig jeg Haanden byder,
men husk den Forret, som Fyrsterne nyder:
at lade sig vie til venstre Haand!

Nuvel! paa Tomten af Hytten derhenne
snart skal Du et Kærligheds Paradis kende;
hvor Savn og Sorger dit Liv har prøvet,
jeg rejser vor Elskov et Slot af Støvet:
Katrine, det var en Plebejers Navn —
med Navnet hver Fortidens Skygge svinder,
og adlet ved Elskov, med blussende Kinder
Katarina skal vaagne i Prinsens Favn!

Prinsessen
(ser ham stift i Øjnene).

Prins! I kender mit Navn, min Stand!
ydmyget dybt, som ej mange Kvinder,
tugtet og bøjet I her mig finder,
en stakkels Gæst i Jert stolte Land!
Men har jeg end mangt et Ord maattet høre,
der skurred stygt i min Barndoms Øre:
det Ord, I nævner med smilende Blikke,
— og var I end Konge — det taaler jeg ikke!

Prinsen.

Du taler vildt — hvorfor dog saa sky?
Jeg véd, Du er fremmed i Land og By;
jeg kender Dig ikke . . .! Kun det jeg kender,
at myg er Huden paa disse Hænder
trods Arbejdet satte sit Mærke deri —
at denne Stemme har slig Melodi,

der blidt som Fuglen til Hjærtet taler,
at over Kinden en Blussen daler,
nu mørk i Vrede, men o hvor sød,
naar Kærlighed tænder sin lyse Glød!
Hvad Du saa fordred, Du maatte forstaa,
jeg vilde det give, jeg vilde det yde...

Prinsessen

(afbryder; indtrængende).

Herre, jeg beder Jer: lad os gaa!

Prinsen

(lidenskabelig).

Nej, nej; Du kan over Prinsen byde!
Du raader hin Magt, der kan mestre Helte,
Du ejer hin Ynde, hint Venusbælte,
hvorom de Gamle har Sagnet bevaret.
Kun én Gang før har den Magt jeg erfaret:
jeg bad — men skyldig man blev mig Svaret.
Nu byder jeg Dig, hvad jeg byde kan:
bliv Du min Hustru, som jeg din Mand —

(stærkt)

Jeg rækker Dig Kronen for Rige og Land!

Prinsessen

(afværgende).

For meget, for meget! Livet har slaaet
sit Tærningkast; jeg har tabt, jeg har vundet:
hist i den Hytte mit Maal har jeg naaet,
dér har mig selv jeg ved Maalet fundet!

Prinsen

(stigende).

Betænk hvad jeg byder! Jeg bryder den Pagt,
som skulde mit Liv til en Anden bundet.

Jeg reder Dig Lejet med kongelig Pragt,
jeg breder Dig Dugen med fyrstelig Fylde;
dine dejlige Lemmer skal Fløjel omhylle,
dine Armes Blødhed skal Guldet omsno,
jeg spænder med funklende Sten dine Sko!
Hvert Ønske, Du nærer, jeg kommer i Møde
med Elskerens Ømhed, Du elskeligt Søde;
hver Taare, Du fældte, dit Øjes Graad,
jeg trækker i Perler paa Silketraad:
Forret og Magt fremfor Alle Du nyder —
og som hver en Jomfru i dette Land
hemmeligt ønsker sig Prinsen til Mand,
mig selv som det Bedste jeg her Dig byder!

(knæler.)

Prinsessen
(skælvende af Bevægelse).

Jeg beder, lad os ej længer dvæle!
Staa op! Det sømmer sig kun at knæle
for Gud i Himlen og ej for en Kvinde.
Der er i Jert Aasyn et Træk, som jeg kender,
i Stemmen en Klang, som jeg elsker og frygter:
ved denne Lighed mit Hjærte brænder,
men, tro mod mit Hjærte, min Ære jeg røgter.

(peger.)

Hist har jeg min Ære, mit Hjærte, min Tro,
min Mand og mit Barn, mine kære To —
og aldrig I skal mine Tanker forblinde:
dér har jeg mit Bedste i Hytten inde!

Prinsen

(har rejst sig; haanlig).

Den Stodder i fillet og flikket Dragt!
Har Raahed da over Kvinden Magt?
Aa ja; man siger, der gives de Smukke,
for hvem en Ædel omsonst kan sukke:
hun, som mod Bønner og Gaver var haard,
hun giver sig hen til den Tølper, der slaar!

Prinsessen

(knejsende).

Aldrig han slog mig; det skal I vide!
Var end hans Dragt som hans Stemme grov,
aldrig han tog sig med Tvang Forlov —
min Kærlighed redte ham Plads ved min Side!
Mørkt er hans Ansigt, som Eders er lyst,
streng er hans Tale, som Jeres letfærdig,
lidet han teed sig glat og elskværdig —
men Hjærtet var adelig rent i hans Bryst.
Klaged jeg selv, da smiled han stille,
viste mig rundt om, hvor Verden tog haardt:
prinseligt blev da det Liv, som var vort,
sund, som jeg var, og i Skødet min Lille!

Kunde jeg glemme de Timer derinde,
glemme mit Livs det lyseste Minde,
glemme mit Barn og dets Fader god —
ja, om I trygled mig Timer for Fod,
Svaret det lød: da var jeg den Kvinde,
for hvis Forvildelser jeg har gjort Bod!

Prinsen.

Klingende Tale! pralende Ord:
Taabe, som Kvindernes Rangle tror!
Men er hin Hytte en Sten paa min Vej —
ligge dér længe, det skal den ej!

(raaber)

Holla! Svid Hytten af!

(Udenfor blusser en Flamme højt i Vejret. Prinsessen vil rive sig løs; Prinsen griber hende og holder hende tilbage; hun giver et Skrig fra sig og staar med Hænderne for Ansigtet.)

Prinsen

(til Prinsessen).

Naa, Genstridige! Kend da min Magt:
Saa slutter vi vel i Kirken vor Pagt?

Prinsessen

(ude af sig selv).

Jeg hader Dig, Prins af Danmarks Land. —
Frels mig mit Barn! Min Mand — min Mand...

(falder afmægtig om.)

Prinsen

(lægger hende varsomt ned paa Jorden; til Kasper).

Hent Vand!

(Kasper bringer et Krus Vand; Prinsen stænker Prinsessen dermed, og læner hendes Hoved op imod sit Bryst; kalder:) Katrine!

Prinsessen

(slaar Øjnene op).

Hvad?... Hvem er det...? (mellem Glæde og Angst)
Er det Dig?

Prinsen.

Din Mand — og Prinsen!

Kasper.

Det bliver til: din Prinsemand!

Prinsessen

(om Prinsens Hals).

Du Slemme! (med et Skrig, da Hytten udenfor styrter sammen.) Aa Gud! Drengen . . .!

Prinsen

(med Armen om hendes Liv).

Forlængst i Sikkerhed. —

Prinsessen

(holder Haanden over Øjnene).

Det svimler for mig . . . Hvad er Drøm? og hvad er Virkelighed?

Prinsen

(vinker Hoffolkene ind og peger paa Kasper).

Det kan han dér fortælle!

Kasper.

Ja, saa synes jeg nok, at jeg kunde fortjene at blive Lænsmand paa Slottet i den gamle liderlige Fugls Sted —?

Prinsen

(ler; til Prinsessen).

Hvad siger Du, Katarina? (hun bøjer Hovedet bejaende.)

(Alle samler sig i en stor Kreds og raaber:)

Prinsen og Prinsessen leve!

Kasper.

Skal Kasper Røghat ikke leve?

Prinsen

(slaar op med Haanden).

Vor nye Lænsmand leve!

Alle.

Han leve!

Kasper

(vender sig takkende til de Omkringstaaende).

Det Hele er et Æventyr — hverken mere eller mindre! (til Prins og Prinsesse.) Og naar den ny Lænsmand er bleven en ældre Kavalér og sidder med de smaa Prinser og Prinsesser paa Skødet — saa kan han rigtignok fortælle: Der var engang...!

(Tæppet.)

